

หนังสือเรียน ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

ตัวอย่าง

หนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

เล่ม ๒

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบ ๖๐๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๑

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๔.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

จัดพิมพ์โดยองค์การค้ำของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่ม ๒ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๑

๒๕

(นายสุรเดช วิเศษสุรการ)
รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะปฏิบัติงานร่างแผนการสอน คู่มือครู และจัดทำวัสดุแบบเรียนระดับประถมศึกษาขึ้น ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชนี ศรีไพรวรรณ ประธานคณะปฏิบัติงาน
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุวณิชย์
๓. นายปรุง พวงนัตตา
๔. นายบุญเสริม ฤทธาภิรมย์
๕. นางสาวจิตพรพรรณ ตีรูกมล
๖. นางเตือนใจ แก้วโอภาส
๗. นายชูศักดิ์ บุศราคัม
๘. นายสมาน บุญถัน
๙. นางวารุณี โรจนนาค
๑๐. นางสาวเข็มทอง คันธพนิต
๑๑. นางนวลจันทร์ นิเทศวรวิทย์
๑๒. นายวิกรม ชุมสาย ณ อยุธยา
๑๓. นางเกษร ดุลยปาน

๑๔. นางสาวนิตยา อรุณสุโรจน์

๑๕. นางระพีพรรณ นาทรทัต

๑๖. นางสาวจินตนา ไบกาชุย

๑๗. นายสมพงษ์ พลละสุรย์

๑๘. นางสาวดา วัลย์วุฒิ เลขานุการคณะปฏิบัติงาน

๑๙. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา ผู้ช่วยเลขานุการคณะปฏิบัติงาน

๒๐. นางสมทรง สไมท์ ผู้ช่วยเลขานุการคณะปฏิบัติงาน

คณะปฏิบัติงานดังกล่าวมีคณะที่ปรึกษาประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ
ดังรายนามต่อไปนี้

นายสมาน แสงมณี

นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ

นางสาวพัฒน์ ภาสบุตร

นางกิตติวงศ์ บุญซื่อ

นางฉวีวรรณ จิงเจริญ

นางสาววรรณ สุนทรเวช

นางสาวอารี สันหลวี

นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสด

นายสวัสดิ์ จงกล

คณะปฏิบัติงาน ได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
 ๖ ปี เล่ม ๒ ขึ้น เพื่อให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียนการ
 สอนในกลุ่มทักษะภาษาไทย ได้เรียบเรียงเนื้อหาให้อ่านด้วย
 ความสนุกเพลิดเพลิน และได้จัดทำภาพประกอบให้เหมาะสมกับ
 ข้อความด้วย

กรมวิชาการ หวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็น
 ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่าน
 ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ ที่นี้

กรมวิชาการ

มิถุนายน ๒๕๒๑

สารบาญ

หน้า

บทที่ ๑๖	๑
บทที่ ๑๗	๙
บทที่ ๑๘	๑๖
บทที่ ๑๙	๒๔
บทที่ ๒๐	๓๑
บทที่ ๒๑	๓๘
บทที่ ๒๒	๔๖
บทที่ ๒๓	๕๔
บทที่ ๒๔	๖๑
บทที่ ๒๕	๗๐
บทที่ ๒๖	๗๗
บทที่ ๒๗	๘๕
บทที่ ๒๘	๙๒
บทที่ ๒๙	๑๐๑
บทที่ ๓๐	๑๐๙

บทที่ ๑๖

โรงเรียนเลิกแล้ว นักเรียนเดินกลับบ้าน
เป็นแถวๆ แต่ละแถวมีนักเรียนที่อยู่ชั้นสูงเป็น
ผู้คอยควบคุมดูแล เพื่อให้ให้นักเรียนกลับถึงบ้าน
อย่างปลอดภัย นักเรียนเดินคุยกันไปเบาๆ

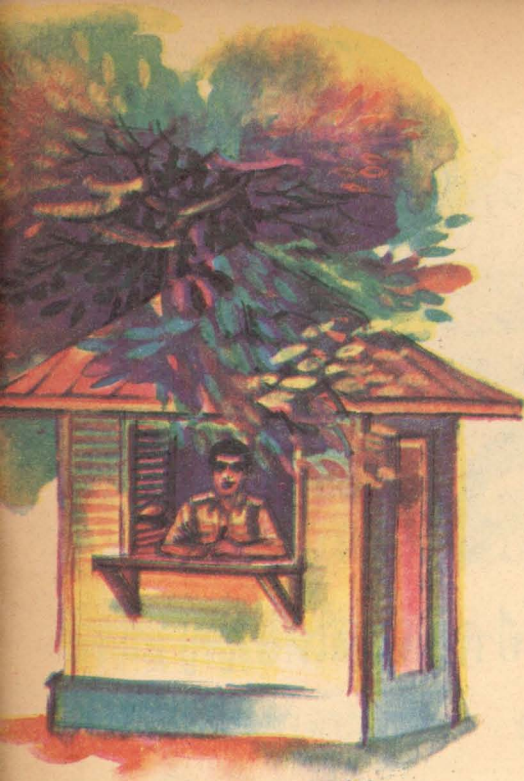
ครูไพลินเดินไปส่งนักเรียนที่ประตู
โรงเรียน มานี ชูใจ สมคิด มานะ และวีระ
เดินกลับบ้านทางเดียวกัน ส่วนปิติและเพื่อน
คนอื่น ๆ แยกไปอีกทางหนึ่ง พอนักเรียนเดินไป
ถึงมุมถนน เห็นคนกลุ่มหนึ่งกำลังมุงดูอะไรอยู่
เมื่อเข้าไปใกล้ก็เห็นคนชกต่อยกัน และตำรวจ
กำลังห้าม จึงพากันยืนดูรอบๆ ครูไพลินสงสัย
ว่านักเรียนมุงดูอะไร ก็เดินตามมา

สมคิดถามครูไพลินว่า “ทำไมตำรวจต้องห้ามเขาด้วยล่ะครับ”

“ตำรวจต้องคอยรักษาความสงบของบ้านเมือง และช่วยให้ประชาชนอยู่กันอย่างเรียบร้อย เมื่อคนทะเลาะกัน ตำรวจจึงต้องห้าม”
ครูไพลินตอบ

นักเรียนชายอยากดูคนชกกัน ครูไพลินบอกว่าไม่มีประโยชน์ จึงให้นักเรียนรีบกลับบ้าน แต่นักเรียนยังสนใจเรื่องนี้อยู่ จึงถามครูไพลินว่า

๓
 “ถ้าคนไม่เลิก
 ทะเลาะกัน ตำรวจจะทำ
 อย่างไร” ครูไพลินชี้แจง
 ว่า ตำรวจจะเชิญตัวไป
 สอบสวนที่สถานีตำรวจ
 เพราะการทะเลาะชกต่อย
 กัน เป็นการทำความผิดกฎหมาย

“ตำรวจทำหน้าที่
 หลายอย่างนะคะ บางที
 เขาต้องอยู่ยามที่บ้อมทั้ง
 กลางวัน กลางคืน”
 มานี้พูด

มานะจึงกล่าวต่อ
 ว่า “ตอนผมไปเที่ยว

กรุงเทพก็เห็นตำรวจยื่นเป้านกหวีดให้สัญญาณรถ
ที่เล่นไปมาบนถนน”

“พ่อของผมอ่านหนังสือพิมพ์ก็มีข่าวตำรวจ
จับผู้ร้ายที่ขโมยของ” สมคิดพูด

วีระพูดว่า “พวกขโมยคงกลัวและเกลียด
ตำรวจมากนะครับ”

“พวกขโมยหรือพวกที่ทำผิดกฎหมายอาจ
จะกลัวและเกลียดตำรวจ แต่ตำรวจเป็นเพื่อนที่ดี
ของทุกคน คอยคุ้มครองประชาชนให้อยู่กันอย่าง
เป็นสุข และรักษาความสงบของบ้านเมือง เมื่อ

มีคนฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎหมาย ทำลาย
ประเทศชาติ ทำของหลวงและของสาธารณะ
เสียหาย ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ตำรวจจึงต้องจับ”
ครูไพลินชี้แจง

นักเรียนหลายคนยังสนใจจะถามต่อไปอีก
แต่ครูไพลินเห็นว่าเวลาเย็นมากแล้ว จึงบอกให้
นักเรียนรีบกลับบ้าน และแนะนำให้ไปคุยกันที่
โรงเรียนในวันต่อไป

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่าน

๑.๑ คำที่สะกดด้วย ด (แม่ กด)

ดัด

หัด

คัด

ดูด

สูด

พูด

ติด

หวิด

มืด

ปลอด	ฉอด	ทอด
เดือด	เหือด	เล็ด
เกลียด	เขียด	เอียด

๑.๒ คำที่สะกดด้วย ม (แม่ กม)

หาม	จาม	ยาม
ผอม	ออม	มอม
หลุม	กุ่ม	มุ่ม
ขม	จม	งม
เลียม	เจียม	เทียม
เข็ม	เต็ม	เค็ม

๒. ฝึกอ่านคำควบกล้ำที่ใช้ เ-ย และมีตัวสะกด

เปลี่ยน	เปรียบ	เปรียว	เพรียว
เกลียด	เกรียว	เกวียน	เตรียม

๓. ฝึกผันคำ

ขึ้น	เรือ	เงา	ยอม	โคน
ท้อง	เท้า	รอย	มุง	คุม
ชู้	ยาม	เลี้ยง	ร้าย	ร้อน

ตัวอย่าง

มุง	มุง	มุง
-----	-----	-----

๔. อ่านและจำเป็นคำ

สัญญาณ	อ่านว่า	สัน-ยาน
ขโมย	..	ชะ-โมย

(ออกเสียง ชะ กิ่งเสียง)

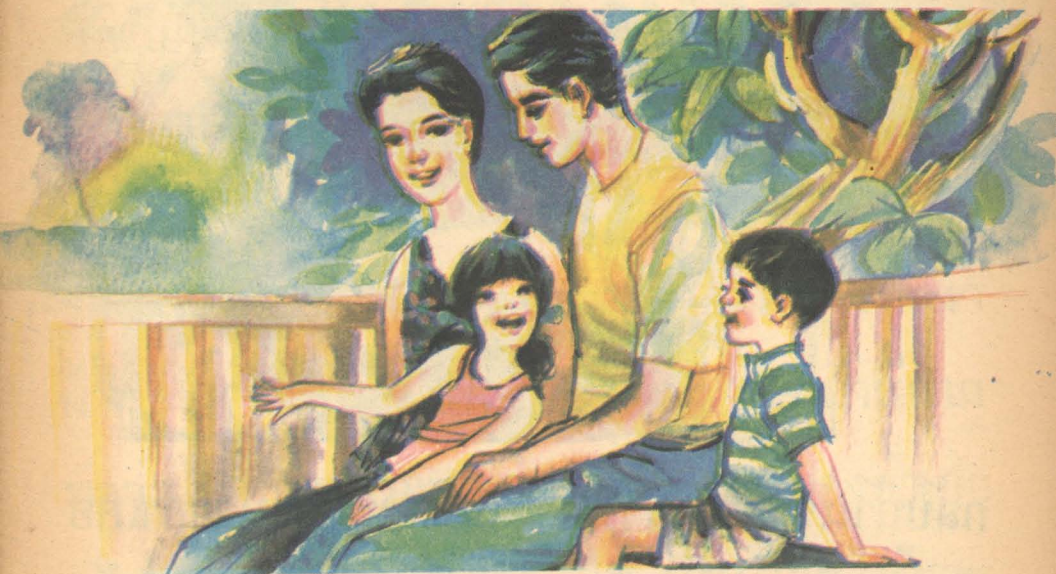
๕. ฝึกอ่าน

ตัวผอม	บ่อมยาม	ถามข้าว	สาวเชือก
เลือกมิด	รัดผ้า	อย่ามุง	ถูงเท้า
เฝ้าเรือ	เกลือเค็ม	เต็มหลุม	มุ่มห้อง

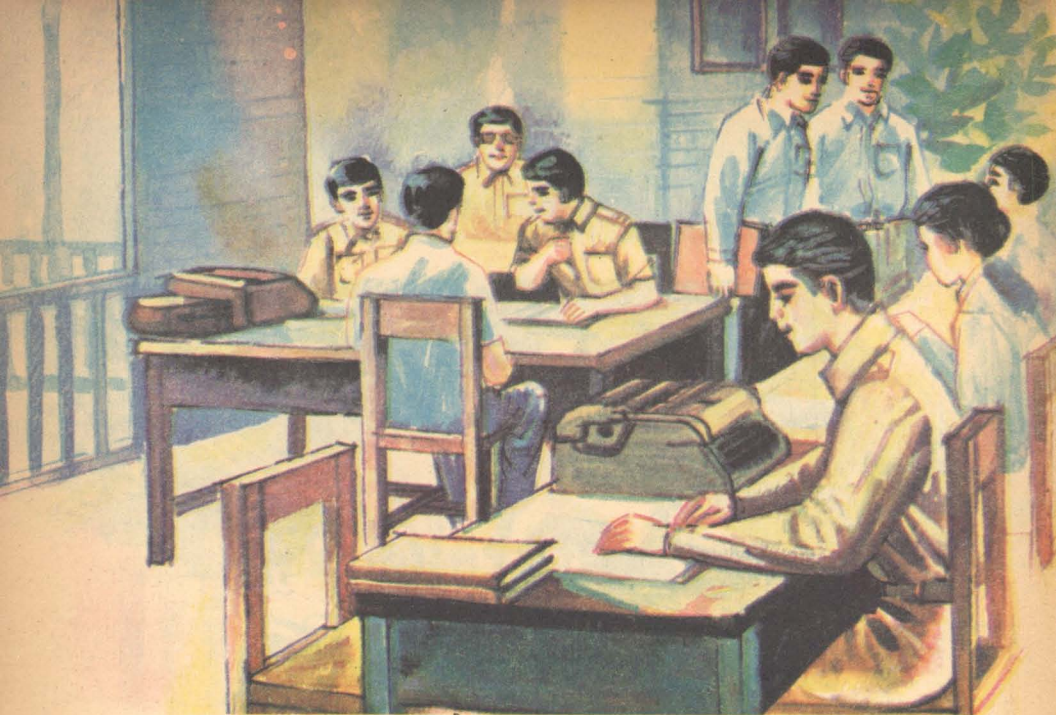
คุณผู้ร้าย ให้ชี้แจง
 มาสอบสวน ควรอ่านข่าว
 ไม่ปล่อยภัย ไล่ขโมย

พ่อแม่คุ้มครองลูก
 ตำรวจเป่านกหวีดให้สัญญาณ
 เราควรหลีกเลี่ยงอันตราย
 เด็กดีต้องไม่ทำลายสาธารณสมบัติ

บทที่ ๑๗

หลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้ว พ่อ
แม่ มานะ และมานี นั่งคุยกันที่ม้านั่งหน้าบ้าน
มานีถามพ่อว่า วันนี้ทำไมกลับบ้านช้า เขาจะยิ้ม
ปากกาเขียนหน้าซองจดหมายถึงย่า เลยต้องใช้
ปากกาของมานะเขียนแทน พ่อบอกว่ามีประชุมที่
อำเภอ นายอำเภอคนใหม่มาทำงานวันนี้ และ
นัดประชุมข้าราชการเพื่อชี้แจงการทำงาน จึง

กลับบ้านช้ากว่าธรรมดา แม่ถามพ่อว่านายอำเภอ
ประชุมเรื่องอะไร พ่อบอกว่ามีหลายเรื่อง ที่สำคัญ
ก็คือ ขอให้ข้าราชการทุกคนขยันทำงาน ซื่อสัตย์
สามัคคี และทำความดีเพื่อชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ของเรา

มานะถามพ่อว่า นายอำเภอมีหน้าที่อะไร
บ้าง พ่อตอบว่า นายอำเภอมีหน้าที่ดูแลความ
เป็นอยู่ของประชาชน ทำให้ท้องถิ่นเจริญ
ก้าวหน้าและปฏิบัติงานตามคำสั่งของรัฐบาล

๑๑
มานี้เล่าเรื่องตำรวจที่ครูไพลินชี้แจงให้
นักเรียนฟัง พ่อบอกว่า ตำรวจก็เป็นข้าราชการ
ที่ทำงานเพื่อประชาชนเหมือนกัน พ่ออธิบาย
ต่อไปว่า แต่ละอำเภอมีข้าราชการหลายฝ่าย
รวมกันทำงาน มีฝ่ายช่วยเหลือการทำให้ทำนา
ฝ่ายเก็บภาษี และฝ่ายจัดการศึกษาก็มี มานี้ถาม
พ่อว่า . สาธารณสุขอำเภอเป็นงานของอำเภอ
ด้วยใช่ไหม พ่อบอกว่า ใช่ เป็นฝ่ายให้การ
รักษาพยาบาล มานะสงสัยงานของไปรษณีย์
พ่อบอกว่าที่ทำการไปรษณีย์รับส่งเงิน จดหมาย
โทรเลข และสิ่งของให้คนทั่วไป มานี้ถามว่า
บุรุษไปรษณีย์มีเงินเดือนหรือไม่ พ่อตอบว่า มี

มานี้หันไปพูดกับแม่ว่า “พี่มานะสอน
มานี้ให้เขียนจดหมายถึงย่า ชวนย่ามาอยู่ที่บ้าน

มานี้เขียนเสร็จแล้ว และจะเอาไปทิ้งที่ตู้ไปรษณีย์
พรุ่งนี้ค่ะ”

“มานี้ต้องรีบไปทิ้งจดหมายที่ตู้ไปรษณีย์
เดี๋ยวนี้ จะได้ทันเวลาบุรุษไปรษณีย์มาไขกุญแจ
ตู้ตอนเช้า ย่าจะได้รับจดหมาย และมาหามานี้
เร็วๆ” แม่พูด

“อย่าลืมติด
ดวงตราไปรษณีย์
นะ ถ้าลืมอย่าต้อง
โดนปรับแน่ ๆ”
มานะพูด

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

ไข	ข้า	เฝ้า	เข้า
ข่าว	ฝ่าย	ของ	

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้ :

กัน	จัด	บัง	ปัก	ปรับ
ขัด	ขับ	ขัน	หัก	ฝั่ง
คับ	คั่น	นัด	นับ	ชัก
ฟุ้ง	ทัด	ภัย	ขวัญ	หวัด

๓. ฝึกอ่านคำที่มีตัว จ ช ฐ ท ษ สะกด อ่านเหมือน ด สะกด

บุรุษ	ตรวจ	ราช	รัฐ	พุทธา
-------	------	-----	-----	-------

๔. ฝึกอ่านคำที่มีตัว ญ ณ ล สะกด อ่านเหมือน น สะกด

เจริญ	กุญแจ	บุญคุณ
สัญญา	รัฐบาล	พยาบาล

๕. ฝึกอ่านคำ ร ควบกล้ำ

ปรับ	ประชุม	ไปรษณีย์
คุ้มครอง	ดวงตรา	พรั่งนี้

๖. อ่านและจำเป็นคำ

ไปรษณีย์	อ่านว่า	ไป-ร-สะ-นีย์
----------	---------	--------------

(ออกเสียง สะ กึ่งเสียง)

ธรรมดา	..	ท่า-มะ-ดา
--------	----	-----------

(ออกเสียง มะ กึ่งเสียง)

ข้าราชการ	..	ข้า-ราด-ชะ-กาน
-----------	----	----------------

(ออกเสียง ชะ กึ่งเสียง)

โทรเลข	..	โท-ระ-เลก
--------	----	-----------

(ออกเสียง ระ กึ่งเสียง)

พยาบาล	..	พะ-ยา-บาน
--------	----	-----------

(ออกเสียง พะ กึ่งเสียง)

รัฐบาล

อ่านว่า

รัต-ทะ-ปาน

(ออกเสียง ทะ กิ่งเสียง)

สามัคคี

..

สา-มก-คี

บุรุช

..

บุ-หรด

๗. ฝึกอ่าน

คำปรับ

รับขวัญ

วันพระ

กระดุม

คุ้มครอง

ร้องทัก

รักชาติ

ปรารถนา

เสียภาษี

มีปากกา

หากุญแจ

รีบแก้ไข

ให้สามัคคี

ทีละฝ่าย

จ่ายค่าปรับรับจดหมาย

รัฐบาลจัดตั้งโรงพยาบาล

ไปรษณีย์ประทับตราหน้าซอง

นายอำเภอนัดประชุมข้าราชการ

บทที่ ๑๘

ครูไพลินถามนักเรียนในชั้นว่า “เมื่อคืนนี้ใครไปเที่ยวงานวัดบ้าง” ชูใจ ปิติ มานี และนักเรียนอื่นๆ อีกหลายคนยกมือ ครูไพลินจึงบอกชูใจเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง ชูใจยืนขึ้นเล่า

“ฉันไปเที่ยวงานวัดกบภัย้า พอถึงวัดได้ยินเสียงเพลงดังไปทั่ว มีธงสีต่างๆ แขนงอยู่รอบๆ ย่าพาฉันไปจุดธูปเทียนบูชาพระ มีคนไปไหว้พระ

๑๗
กันมาก กลิ่นธูปเทียนพุ่งไปหมด บางคนก็ปิด
ทองพระ ยำนำเงินไปทำบุญเพื่อสร้างศาลาวัด
ด้วย พอไหว้พระและทำบุญแล้ว ฉันขอให้ยาพา
ไปดูร้านขายของในงาน มีร้านขายของแปลกๆ
หลายร้าน เช่น ร้านขายหมวก เข็มขัด เครื่อง
ดนตรี ดาบ ปี่ และลูกบอล ฉันชอบร้านขาย
ตุ๊กตามากที่สุด เพราะมีตุ๊กตาสวยๆ และบางตัว
เคลื่อนไหวได้ด้วย ย่าซื้อตุ๊กตาเด็กผู้หญิงผมยาว
ให้ฉันตัวหนึ่ง ฉันชอบมาก”

ชูใจเล่าจบก็นั่งลง นักเรียนหญิงคนหนึ่ง
ยืนขึ้นบอกครูไพลินว่า

“คุณครูคะ วันหลังให้ชูใจเอาตุ๊กตามาให้
เราดูบ้างนะคะ”

ครูไพลินยิ้ม หันไปมองชูใจ ชูใจหยิบ
ตุ๊กตาชูใจให้เพื่อนดูและพูดว่า

“ฉันเอามาด้วยแล้ว นี้อย่างไรละ น่ารักไหม”

ทุกคนชอบและชมว่าน่ารักดี

ครูไพลินบอกให้ปิติเล่าเรื่องไปเที่ยวงานวัดให้เพื่อน ๆ ฟังบ้าง ปิตียินขึ้นแล้ว

“ผมไปกับพ่อ พ่อไหว้พระและทำบุญแล้ว พ่อพาไปตุลิกะ พ่อชอบตุลิกะมาก เพราะมีทั้งร้องและรำ เวลาרבกันก็สนุก พ่อตุลิกะประเดี๋ยวหนึ่ง ผมก็ขอให้พ่อพาไปดูรำวง มีหนุ่มสาวขึ้นไปรำเป็นคู่ ๆ น่าดูมาก ผมอยากจะขึ้นไปรำบ้าง แต่พ่อห้ามไว้ พ่ออยากดูโขนและละครแต่ไม่มี ผมกับพ่อเที่ยวอยู่จนตึกจึงกลับบ้าน”

“ปิติซื้ออะไรบ้างหรือเปล่าคะ” ครูไพลิน

“พ่อซื้อลูกบอลเล็กๆ ให้ผมลูกหนึ่ง ซื้อมี
ไปฝากน้องด้วย และซื้อน้ำหวานให้ผมแก้วหนึ่ง”
ปิติตอบ

พอปิติพูดจบ ครูไพลินบอกว่า การแสดง
ของไทยเรานานมีดี ๆ หลายอย่าง เช่น ลิเก ละคร
โขน ลำตัด หมอลำ หนังตะลุง และอื่นๆ อีก
พวกเราควรดีใจที่เรามีการแสดงหลายอย่างเป็น
ของเราเอง วันหลังครูจะนำภาพมาให้ดู และ
ร้องเพลงที่เกี่ยวกับการแสดงของไทยให้นักเรียน
ฟัง

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

กาง	เกี่ยว	แจจ
เดี่ยว	ปี	บ้อม

๒. ฝึกอ่านคำควบกล้ำที่ใช้ แ-

แปล	แพร	แคร่	แคว
เกลบ	เกล้ง	เกร่ง	แกว่ง
แปลง	แปลก	แขวน	แขวง
แปลน	แครง	แพรก	แคว้น

๓. ฝึกอ่านคำที่มี ห นำ

เหงา	แหงน	เห้งอิก	หงาย
ไหนด	หนุ่น	หนัก	หนาม
ไหมด	หมอน	หมวก	หมด
โหล	หลอด	หลีก	เหลียว
ไหว	หวาน	หวัง	หวาย
หยุด	หยิบ	หยาบ	หยิก

๔. ฝึกอ่าน

คำที่มี น สะกด (แม่ กน)

ชุน	ดุน	ขุน
เซ็น	เอน	เห็น

โคน	โจน	โชน
เนิน	เกิน	เหิน
เทียน	เตียน	เขียน
เยอน	เบือน	เฉือน

คำที่มี ก สะกด (แม่ กก)

ซีก	ปีก	ฉีก
ลิก	ดิก	ฝึก
รูก	จูก	สุก
ยก	อก	หก
โคก	โบก	โขก
เขือก	เปลือก	เผือก

๕. อ่านและจำเป็นคำ

รูป	อ่านว่า	ทูป
ละคร	..	ละ-คอน

ตุ๊กตา อ่านว่า ตุ๊ก-กะ-ตา

(ออกเสียง กะ กิ่งเสียง)

๖. ฝึกอ่าน

สาวหนุ่ม	หลุมลึก	ตึกมาก
ปากหวาน	ขานรับ	จับแขวน
แหงนหน้า	หาทอง	มองเห็น
เซ็นชื่อ	ถือเทียน	เทียน โลง
ไปประเดี๋ยว	เกี่ยวกับงาน	วานหยิบดาบ
ภาพตุ๊กตา	หาเข็มขัด	จัดรูปเทียน
ฉันชอบตุ๊กตาและราว		

ละคร ลำตัด หมอลำ เป็นการแสดงของไทย

บทที่ ๑๙

มานี “พี่มานะทำอะไรคะ”

มานะ “พี่จะทำรถยนต์ ครูให้ทำของเล่นเป็น
การบ้านในวันเสาร์และวันอาทิตย์นี้ ทำ
แล้วเอาไปให้เพื่อนดูในวันจันทร์”

มานี “พี่มานะทำรถด้วยไม้ทั้งคันเลย ที่ล้อก็ไม่มี
ยาง แล้วมันจะเล่นได้เหมือนรถยนต์
จริงๆ หรือคะ”

มานะ “ไม่เหมือนจะ มันไม่มีเครื่องยนต์ ไม่มี
น้ำมัน พอทำตัวรถเสร็จ พี่จะเจาะรูเอา

เชือกผูกที่หน้ารถ แล้วดึงให้มันแล่นไป”

มานี “พี่มานะก็ต้องวิ่งด้วย รถจึงจะแล่นได้”

มานะ “ใช่แล้วจะ พี่ต้องวิ่งด้วย สนุกดี ถ้าอยาก
ให้รถแล่นเร็ว พี่ก็ต้องวิ่งเร็วๆ”

มานี “พี่มานะ ไม่ทำหลังคาด้วยหรือคะ”

มานะ “ไม่ต้องทำเพราะพี่จะทำเป็นรถบรรทุกหิน”

มานี “มานีทำถนนให้เอาไหมคะ”

มานะ “ทำอย่างไรล่ะ”

มานี “ก็เอาไม้แหลมๆ ขีดเส้นบนพื้นดินสอง
เส้นคู่กันไป ก็เป็นถนนแล้วนี่คะ”

มานะ “ดีเหมือนกัน ระวังอย่าให้ถนนเป็นหลุม
เป็นบ่อนะ เดี่ยวรถของพี่จะแล่นไม่ได้”

มานี “แล้วพี่อะไรละคะ เขาทำของเล่นอะไร”

มานะ “วีระทำรถไฟ เขาเอากลองไม้ขีดหลายๆ

กลองมาตอกกันเข้า เอาเชือกผูกหน้ารถ”

มานี้ “คนขับรถไฟของพี่วระ กับคนขับรถยนต์
ของพี่มานะ คงเหนื่อยพอ ๆ กันใช่ไหมคะ”

มานะ “ใช่แล้วจะ คนขับต้องวิ่งดิ่งเชือกกลากรถ
เหมือนกัน ไม่อย่างนั้นรถก็ไม่ยอมแล่น”

มานี้ “รถของพี่มานะเป็นรถบรรทุก พี่น่าจะเอา
หนังสือเรียนใส่แล้วลากไปโรงเรียนนะคะ”

มานะ “พี่ตั้งใจไว้อย่างนั้นเหมือนกัน แต่พี่อาจเอา
รถของพี่แข่งกับรถไฟของวระก็ได้ พี่ว่า
ของพี่ต้องชนะ ของวระต้องแพ้ เออ ว่าแต่
มานี้เถอะ ไม่อยากทำของเล่นบ้างหรือ”

มานี “อยากทำเหมือนกันค่ะ เพื่อนของมานี
คนหนึ่งไปเที่ยวขายทะเล เขาเก็บเปลือก
หอยสีต่างๆ ตามชายหาดมาทำดอกไม้
บางคนทำตุ๊กตาด้วยฟางและขวด เขาทำ
ได้สวยมาก มานียังไม่รู้จะทำอะไรดี”

มานะ “มานียังทำของเล่นยากๆ ไม่ได้ พี่ว่าทำ
ของง่ายๆ ดีกว่า”

มานี “มานีจะทำตุ๊กตา
จากเปลือกไข่ดี
ไหมคะ”

มานะ “ดีสิ รู้จักใช้ของที่
ไม่มีประโยชน์ทำ
เป็นของเล่นได้
มานีจะทำอย่างไร
ล่ะ”

มานี “มานีจะเอาเปลือกไข่มาระบายสีชมพูอ่อน ๆ
และใช้เศษผ้าสีดำทากาวติดเป็นผม ให้
พี่มานะเขียนหน้าตุ๊กตาให้”

มานะ “ดีเหมือนกัน ระวังอย่าให้เปลือกไข่แตก
และสีเปื้อนนะ แล้วพี่จะเขียนหน้าตุ๊กตาให้
เหมือนหน้าของมานีเลย”

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

คำ	ว่า	ยาง	ฟ้าง
ข้าง	ล่อ	ซ้อ	แพ้ว
มัน	คุย	ครู	คลอง

๒. ฝึกอ่าน

คำที่ใช้สระ เอื้อ

เรือ	เจือ	เกลือ	เครือ
------	------	-------	-------

เปลื้อง	เปลือย	เปลือก	เกลือก
เกลื่อน	เคลื่อน	เปรื่อง	เครื่อง

คำที่ใช้สระ -อะ

เถอะ	เจอะ	เลอะ	เปราะ
------	------	------	-------

๓. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ง (แม่ กง)

ฟาง	บาง	หาง
เรียง	เตียง	เสียง
ทอง	กอง	ของ
ลุง	ดั่ง	เปลื้อง

๔. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ว และ ย

รอย	ดอย	หอย
เขี้ยว	เจี้ยว	เขี้ยว
คุย	ปุย	ฉุย
โซย	โboy	โหย
รวย	อวย	สวย
เลย	กาว	แถว

๕. ฝึกอ่าน

หลังคา	มีค่า	ค้าขาย
ชายหาด	เถาเถื่อน	เคลื่อนไหว
ไปเถอะ	เจาะของ	กลองข้าว
ขวดกาว	สาวสวย	ช่วยตั้ง

เปลี่ยนยางรถ	จัดการบ้าน
การแข่งขัน	น้ำมันเครื่อง
เรื่องง่าย ๆ	ขายหินอ่อน

มีเปลือกหอยมากที่ชายทะเล
 ครูให้ขีดเส้นใต้คำยาก
 ชาวบ้านช่วยกันเจาะบ่อน้ำ

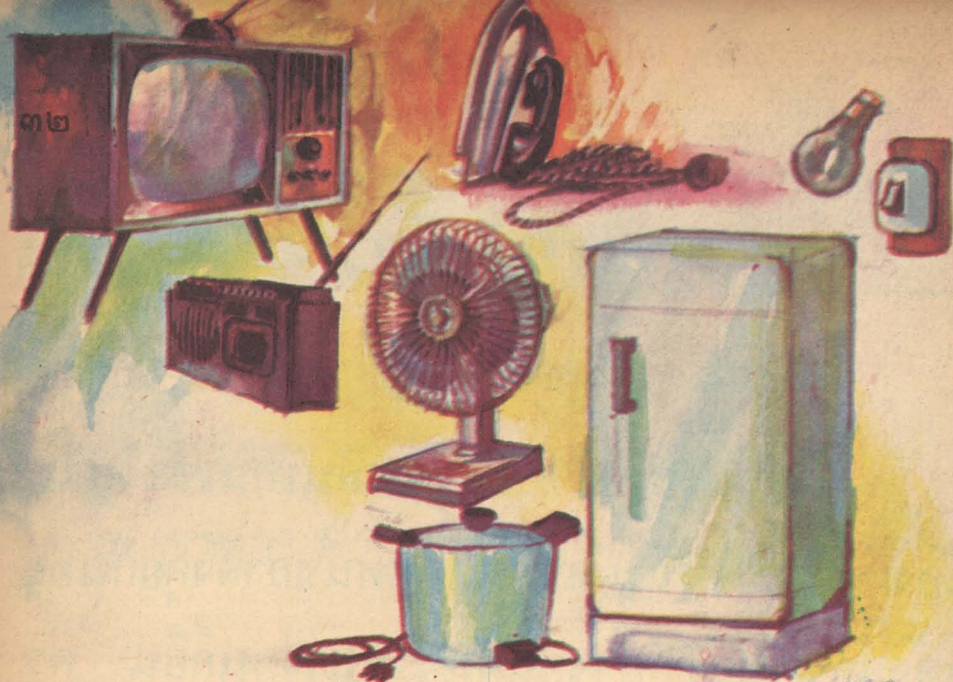
บทที่ ๒๐

บ่ายวันหนึ่ง ครูไพลินเดินเข้าไปในห้องเรียน เห็นนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังคุยกันอยู่หลังห้องเรียน บางคนนั่ง บางคนยืน ครูไพลินจึงบอกให้ไปนั่งที่เดิม แล้วถามนักเรียนว่า คุยกันเรื่องอะไร

“สมคิดบอกว่า บ้านเขามีไฟฟ้าใช้แล้วครับ”
นักเรียนชายคนหนึ่งตอบ

“สมคิดมีไฟฟ้าใช้ตั้งแต่เมื่อไรจ๊ะ” ครู
ไพลินถาม

“เมื่อวานนี้เองครับ” สมคิดตอบ และพูด
ต่อไปว่า “ช่างไฟฟ้าตัดต้นไม้ที่กีดขวางออกก่อน

จึงต่อสายไฟเข้าบ้าน เพิ่งจะมาติดหลอดไฟใน
บ้านเสร็จครับ”

“ก็ดีแล้ว สมคิดจะได้ทำการบ้านตอน
กลางคืนสะดวกขึ้น” ครูไพลินกล่าว

สมคิดจึงพูดว่า “พ่อจะซื้อ โทรทัศน์ด้วย
ครับ ผมชอบดูมวยและการ์ตูนเพราะสนุกดี แต่
พ่อผมชอบดูข่าวและเหตุการณ์ในบ้านเมือง”

ครูไพลินถามนักเรียนว่า ใครรู้จักของที่
ใช้ไฟฟ้าบ้าง นักเรียนหลายคนช่วยกันบอกชื่อ

ของใช้หลายอย่าง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เตารีด
พัดลม ตู้เย็น และหม้อหุงข้าว ครูไพลินกล่าวว่า
ของเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า

มานี้แล้วว่า ตอนที่เขาไปกรุงเทพฯ เขาเห็น
ร้านค้าและถนนหลายสาย มีไฟฟ้าสว่างจ้าและมี
สีสวยงามมาก ครูไพลินอธิบายว่า หลอดไฟฟ้า
มีหลายชนิดและหลายสี เราเลือกใช้ได้ตามความ
ต้องการ แต่เราต้องใช้อย่างระมัดระวัง อย่าจับ
หรือแตะสายไฟที่ไม่มีอะไรหุ้ม จะเป็นอันตราย

ปีติพูดว่า “หมู่บ้านของเรามีไฟฟ้าตามถนน
เวลาไปไหนตอนกลางคืน สะดวกมาก ไม่ต้องใช้
ไฟฉายแล้วละครับ”

ครูไพลินบอกนักเรียนว่า “อำเภอของเรา
มีโรงไฟฟ้า และปล่อยไฟฟ้าไปตามสายไฟ เพื่อ
ให้คนในหมู่บ้านใช้ จึงมีไฟฟ้าตามถนนด้วย”

นักเรียนนั่งฟังด้วยความสนใจ

“ไฟฟ้าตามถนนเป็นของสาธารณะ พวกเราต้องช่วยกันรักษา” ครูไพลินอธิบายเพิ่มเติม

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านคำที่ใช้ เ-อ

เงิน

เกิน

เขิน

เทิด

เปิด

เกิด

เล็ก

เบิก

เถิก

เชิง

เคิบ

เคิม

๒. ฝึกอ่าน

คำที่สะกดด้วย ด (แม่ กด)

ฉีด

กีด

รีด

ผด

จด

งด

หาด

বাদ

ดาด

ถอด

ทอด

วอด

ฝัด

ตัด

มัด

ขวด

ปวด

ทวด

ตัวสะกดที่อ่านเหมือน ด สะกด

จ ช

สะกด

- อาจ

กิจ

ตรวจ

พืช

ต ตี ตู

สะกด

- ขีวิต

สังเกต

ญาติ

ชาติ

สาเหตุ

ฐ ฏ สะกด - ฐ ฏ

ท ฑ สะกด - บาท บท วันพุธ

ศ ษ ส สะกด - ทิศ อากาศ ประเทศ
พิษ ราชฎ

เศษกระดาษ ศาสน์

ตัวสะกดหลายตัว-บาตร สามารถ พุทธ

๓. ผีกผันคำ

ตรู'	กล้า	ไกว
กลั้ว	กลาย	ปล่อย
กลอง	ไกล	กล่าว
กว่า	เปล่า	กลืน

๔. อ่านและจำเป็นคำ

เหตุการณ์	อ่านว่า	เหต-กาน
การตูน	"	กา-ตูน

๒. ฝึกอ่าน

ปล่อยปลา	ตาบอด	หลอดไฟ
ใกล้วัด	ลำตัด	ผ้าขาว
ก้าวเดิน	เชิญกล่าว	เหล่านี
ที่เดิม	เพ็มยา	การตูน

กล่องเตารีด	ปิดพัคลม
แสงแดดจ้า	มาสะตวก
ช่างทำทอง	รองเท้าแตะ

สายไฟกีดขวางทางเดิน
 พื่อต้องการไฟฉาย
 เกิดเหตุการณ์ร้ายในหมู่บ้าน

บทที่ ๒๑

วันเสาร์ต้นเดือนกรกฎาคม วีระนัดเพื่อน ๆ
ไปเที่ยวบึงที่อยู่ไม่ห่างจากบ้านของเขามากนัก
มานะ มานี ปิติ สมคิด ดวงแก้วและชูใจ ก็ไป
เที่ยวด้วย เด็ก ๆ เดินผ่านทุ่งนา เห็นนกเอี้ยง
หลายตัวเกาะอยู่บนหลังควาย ชูใจเห็นนกเอี้ยง
แล้วก็อยากเห็นนกยูงบ้าง เพราะเคยเห็นแต่รูป
ในหนังสือ ปิติเห็นกอไผ่จึงบอกว่า ถ้ามีมีดจะตัด
ไม้ไผ่ไปทำวาว ดวงแก้วว่าจะเอาไปทำข้าวหลาม

สมคิดว่าจะเอาไปทำกังหัน วีระว่าจะเอา
ไปทำด้ามมีด

เด็กๆ เดินคุยกันไปจนถึงริมบึง วีระบอกว่า
เมื่อก่อนที่ริมบึงมีต้นไม้มากมาย แต่ถูกตัดไปใช้
และเผาถ่านจนเกือบหมด จึงมีแต่ต้นไม้เตี้ยๆ
เหลือต้นสูงๆ อีกไม่มากนัก บางต้นมีกาฝาก
มานิ่มองเห็นดอกกล้วยไม้สีสวย จึงบอกปิติขึ้นไป
เอามาให้ มานะบอกว่าปล่อยให้ดอกกล้วยไม้อยู่
บนต้นไม้ดีกว่า คนอื่นจะได้ดูบ้าง ปิติว่าเขาขึ้น
ไม่ได้ เพราะกลัวตกและเข็ดที่ไปเจอผึ้ง เหมือน
ตอนที่เขาขึ้นต้นไม้จะเอารังนก

เด็กๆ พากันมานั่งพักที่ต้นไม้ริมบึง น้ำใน
บึงแห้งเกือบหมด เพราะตั้งแต่เดือนมิถุนายน มี
ฝนตกเพียงเล็กน้อย ริมบึงบางแห่งน้ำแห้งเกือบ

เป็นโคลน มานะมองเห็นปลาตีนอยู่จึงชวนเพื่อน
 ลงไปจับปลา เด็กผู้หญิงกลัวเพื่อน โคลน ไม่มี
 น้ำล้างและไม่มีผ้าผัด ขอนั่งดูอยู่ใต้ต้นไม้ ส่วน
 เด็กผู้ชายลงไปจับปลากันอย่างสนุกสนาน มานะ
 จับปลาซ่อนได้ สมคิดจับปลาหมอได้ แต่ปลาตุก
 ไม่มีใครจับ ต้องให้วีระจับ วีระจับปลาเก่งมาก
 เพราะเคยจับอยู่บ่อย ๆ ปิติจับได้แต่ปลาตัวเล็ก ๆ
 ชูใจบอกให้ปิติเอาไปปล่อยในคูข้างบ้าน เพราะ
 มันยังเล็กอยู่ ปิติว่าถ้าปล่อยในคูเดียว น้ำแห้งมัน
 ก็ตาย เอาไปปล่อยในแม่น้ำดีกว่า มานะรู้สึก
 ร้อนและหิวข้าวเพราะเวลาใกล้จะเที่ยงแล้ว จึง
 ชวนมานะกลับบ้าน เด็กผู้ชายทั้งหมดจึงขึ้นมา
 จากบึง

ตอนเดินกลับบ้าน วีระเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า
 “เมื่อปีกลาย น้ำในบึงมีมากและลึก นอกจากมี

ปลามากแล้ว ยังมีกบและเต่าอีกด้วย แต่ปีนี้ฝน
ไม่ค่อยตกจึงมีน้ำน้อย ปลาก็น้อยด้วย กบและเต่า
ไม่มีเลย”

“ฝนตกน้อยอาจเป็นเพราะคนตัดต้นไม้มาก
หรือไฟไหม้ป่า ทำให้ต้นไม้ตาย เหมือนที่ครู
สอนก็ได้” มานะพูดต่อ

“นอกจากจะมีปลาน้อยแล้ว คนยังจับปลา
มากขึ้น ไม่เลือกทั้งตัวเล็กตัวน้อย ถ้าจับอย่างนี้
ต่อไป เราคงจะไม่มีปลากินอีก” ชูใจพูดก่อนจะ
แยกกันเข้าบ้าน

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

จำ	ตื่น	ตำ	เต่า
เคย	บ่อ	เอียง	อ่อน

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้ เีย

เปีย	เลีย	เมีย	เลีย
เตีย	เลียด	เพียด	เรียด
เจียน	เหียน	เทียน	เรียน
เบียด	เขียด	เคียด	เจียด
เทียบ	เรียบ	เคียว	เจียว

๓. ฝึกอ่านคำที่มี ก สะกด (แม่ กก)

ลาก	ฝาก	บวก
พวก	ซัก	ปัก
เรือก	เปือก	ฟูก
ลูก	หอก	ตอก
โยก	โชก	แยก
แบก	ลือก	ตีก

๔. ฝึกอ่านคำที่มี ล ควบกล้ำ

กลาย	กลัว	ไกล	กลับ	เกลียด
เขลา	ขลาด	โขลง	ขลิบ	ขลุ่ย
โคลน	เคลื่อน	คลุม	เคลือบ	คล้าย
ปลาย	เปลี่ยน	ปลอม	ปลิว	ปลด
พลู	พลัน	พลิก	เพลิง	พลอย
ผลิ	แผล	แผลอ	แผลง	ผละ

๕. อ่านและจำเป็นคำ

กรกฎาคม อ่านว่า กะ-ระ-กะ-ดา-คม

(ออกเสียง กะ ระ กิ่งเสียง)

สนุกสนาน „ สะ-หนุก-สะ-หนาน

(ออกเสียง สะ กิ่งเสียง)

๖. ฝึกอ่าน

หางเปี้ยว	เสียใจ	ไม่เปี้ยก
เรียกกลับ	จับเคี้ยว	เจียวไข่
ไกลลิบ	หยิบเทียน	เรียนรู้
เจียนพลู	คุน้ำ	ทำว่าว
เลี้ยงนกเอี้ยง	เที่ยงวันนี้	ที่ไฟไหม้
ให้กล้วยไม้	ได้มากมาย	กลายเป็นกบ

กาฝากเป็นพืชชนิดหนึ่ง

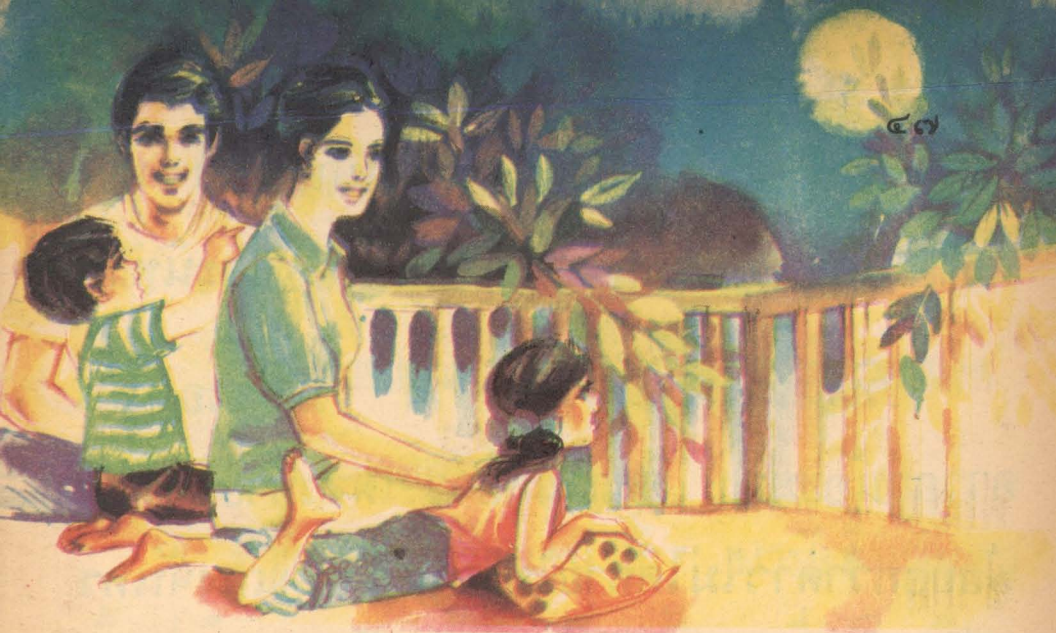
ฉันจะไปตัดไม้ไผ่มาทำข่าวหลาม

ปลาหมอ ปลาช่อน และปลาดุก อาศัยอยู่
ในแม่น้ำลำคลอง

บทที่ ๒๒

มานะและมานีกลับจากโรงเรียนมาช่วย
พ่อแม่ทำงานบ้าน มานะช่วยพ่อทำสวนครัว มานี
ช่วยแม่กวาดบ้าน ถูบ้าน และทำกับข้าว แม่ให้
มานีต้มน้ำไว้ดื่ม มานีมัวทำงานเพลิน น้ำใน
กาเดือด ไอน้ำคันฝากามีเสียงดังอยู่นาน จนแม่
ต้องร้องเตือน

เวลาใกล้จะค่ำ มานียืนที่หน้าต่าง ดู
พระจันทร์กำลังขึ้นทางทิศตะวันออก มานีเฝ้าดู
ดวงจันทร์ตั้งแต่เริ่มขึ้นจนเต็มดวง ตอนที
ดวงจันทร์เพิ่งขึ้นจากขอบฟ้าแสงไม่จ้า และดู
เหมือนดวงจะโตกว่าเมื่อขึ้นมาอยู่กลางท้องฟ้า
มานีสงสัยอยากรู้เรื่องเกี่ยวกับดวงจันทร์ จึงไป
นอนหนุนหมอนดูที่นอกชาน

เมื่อพ่อ แม่ และมานะเสร็จงานแล้วก็มา
นั่งคุยกันข้างๆ มานี มานีถามพ่อว่าบนดวงจันทร์
มีกระต่ายเหมือนในนิทานไหม และถามแม่ว่า
ดวงจันทร์มีแหวนทองแดงจริงไหม พ่อและแม่
บอกว่า ไม่มี มานะจึงบอกมานีว่า เขาอ่าน
หนังสือในห้องสมุดโรงเรียนรู้ว่า บนดวงจันทร์
ไม่มีสิ่งมีชีวิต เพราะไม่มีอากาศหายใจ มีแต่ภูเขา
และเหวลึก โลกอยู่ห่างจากดวงจันทร์มากจึงเห็น

เหวฬ็กเป็นเงาดำ ๆ บางคนเห็นเป็นกระต่าย บ้าง
ก็ว่าเป็นคน แล้วนำมาแต่งเป็นเพลงและนิทาน

วันนั้นพระจันทร์เต็มดวง มานีมองเห็น
ดาวอยู่น้อยมาก จึงถามพ่อว่า ดาวหายไปไหน
พอบอกว่าดาวไม่ได้หายไปไหน แต่แสงจันทร์
สว่างกว่าแสงดาว จึงมองไม่เห็นดาวบางดวง
มานีคิดในใจว่าคงจะเหมือนกลางวันที่ยอมมองไม่
เห็นดวงจันทร์และดาว เพราะแสงอาทิตย์สว่าง
มาก ถ้าแสงจันทร์สว่างเหมือนแสงอาทิตย์ คงจะ
ไม่ต้องใช้ไฟฟ้า มานีกำลังคิดเพลินอยู่ พอดีมี
เมฆก้อนใหญ่ลอยมาบังดวงจันทร์จนมืดหมด
มานีไม่ชอบใจ จึงพูดว่า

“มานีไม่ชอบเมฆเลย เมฆมาบังแสงจันทร์
สวย ๆ จนมืดหมด”

“ถ้าไม่มีก้อนเมฆก็ไม่มีฝน และถ้าไม่มีฝน
แล้ว ชาวนาก็ไม่มีน้ำทำนา” มานะพูด

“แต่ถ้าฝนตกมากๆ น้ำท่วม ข้าวก็ตายหมด”
มานีบอก แล้วพูดต่อไปว่า

“ทำไมฤดูฝนจึงนานนัก มานีเห็นฝนตก
ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนนี้ ซึ่งเป็นเดือน
พฤศจิกายนแล้ว ก็ยังมีฝนตกอีก”

“ในฤดูร้อนหรือฤดูหนาวก็มีฝนตกได้
เหมือนกัน เช่น เดือนเมษายน หรือเดือน
กุมภาพันธ์ แต่ไม่เรียกว่าฤดูฝน” พ่อบอก

ลมเริ่มพัดแรงขึ้น เมฆสีดำลอยต่ำเต็ม
ท้องฟ้า มีหยดน้ำฝนตกลงมา พ่อบอกให้ทุกคน
รีบเข้าไปข้างใน เมื่อคุยกันต่อไปอีกเล็กน้อย
มานึกหาเพราะง่วงนอน แม่จึงบอกให้ไปนอน

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

ขวาง	สาว	เส้น	หัน
หุ้ม	หา	หนี	หมู
หมอ	หล่อ	เหล่า	ไหล่
หวาน	หวี	ไหว	เผา

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้ -

เข	เจ	เส	เห
เก	เจ	เซ	เท
เขก	เสก	เบน	เอง
เหว	เปล	เกรง	เพลง

๓. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ว หรือ ย

หนาว	หมาย	หวาย
เหนียว	เหลียว	เหมียว
กลาย	ปลาย	ควาย
พลอย	กลอย	ปรอย
แพรว	ปลิว	โปรย

๔. อ่านและจำเป็นคำ

กุ่มภาพันธุ์	อ่านว่า	กุ่ม-พา-พันธุ์
เมษายน	”	เม-สา-ยน

พฤษภาคม อ่านว่า พรีด-สะ-พา-คม

(ออกเสียง สะ กิ่งเสียง)

พฤศจิกายน .. พรีด-สะ-จิ-กา-ยน

(ออกเสียง สะ กิ่งเสียง)

๕. ฝึกอ่าน

หนุ่นแซน แหวนทอง น้องสาว

หาวนอน สอนเพลิน เดินมา

หน้าหนาว ข้าวเหนียว เหลียวดู

อยู่ต่ำ คำนี มีเมฆ

ขอบเหวกว้าง หางกระต่าย

ทำยนอกخان งานสวนครัว

ดัมหัวปลา หน้าน้ำท่วม

ไอน้ำมีแรงดัน

โลกหมุนรอบตัวเอง

อากาศเริ่มหนาวเย็นตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน

บทที่ ๒๓

ก่อนชั่วโมงสุดท้าย ครูไพลินให้นักเรียน
คัดคำยากจากบทเรียนลงในสมุดแบบฝึกหัด ให้
ขีดเส้นค้นหน้ากระดาษ และเขียนวันที่ตรง
บรรทัดบน ครูไพลินคัดคำบางคำเป็นตัวอย่าง
ปิติกระซิบบอกสมคิดว่า เขาจะรีบคัดให้เสร็จเร็วๆ
เพื่อจะได้เตรียมตัวไปปลูกต้นไม้ตามที่ครูนัดไว้
ตามตารางสอนวันนี้ เวลาสุดท้าย
ครูไพลินนัดปลูกต้นไม้ ดอกไม้ ในโรงเรียน
นักเรียนแทบทุกคนเตรียมเมล็ดผลไม้และดอกไม้
บางคนนำต้นไม้อเล็ก ๆ มาด้วย ปิติให้สมคิดเดา
ว่าเขาเตรียมเมล็ดอะไรมา สมคิดเดาถูกว่า เม็ด
มะม่วง เพราะปิติเคยบอกว่า ชอบกินมะม่วงและ
คิดจะปลูกมะม่วงในวัด

พอนักเรียนคัดเสร็จ และส่งสมุดแบบฝึกหัด
ไว้บนโต๊ะครูเรียบร้อยแล้ว ครูไพลินจึงถาม
นักเรียนว่าใครจะปลูกอะไร นักเรียนชายหลายคน
บอกว่า จะปลูกมะขาม มะพร้าว มะม่วง ขนุน
บางคนว่าจะปลูกนุ่น นักเรียนหญิงคนหนึ่งว่า ควร
ปลูกดอกไม้ เพราะเวลาดอกไม้บาน โรงเรียน
จะดูสวยงามดี แต่ปติเห็นว่า ปลูกมะม่วงดีกว่า
เพราะอาศัยร่มเงาเล่นตอนพักกลางวัน เมื่อมีลูก
ก็เอามากินหรือขายได้

ครูไพลินปล่อยให้ให้นักเรียนคุยกันเรื่อง
ต้นไม้สักครู่หนึ่ง แล้วบอกนักเรียนว่าปลูกอะไร
ก็มีประโยชน์ทั้งสิ้น จึงให้นักเรียนช่วยกันปลูก
ตามแนวถนนในกระถางและตามริมรั้ว ส่วน
เมล็ดที่นักเรียนนำมา ต้องเพาะเป็นต้นเสียก่อน
จึงจะนำไปปลูกได้

ก่อนออกจากห้องเรียน ครูไพลินสั่งให้
ทุกคนเก็บดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัดและหนังสือ

ให้เรียบร้อย แล้วเตือนให้ระวังอันตรายจากการ
ใช้ จอบ เสียม และสัตว์ที่มีพิษต่างๆ เช่น
ตะขาบ งู

“ฉันจะใส่ปุ๋ยต้นมะม่วงของฉันให้มาก ๆ
มันจะได้โตเร็ว ๆ” บิณฑุคกับชูใจ ชูใจค้านว่า
“ฉันว่าไม่จริง ใส่ปุ๋ยมาก ๆ บางทีต้นไม้ก็ไม่โต
และอาจจะตายก็ได้ ต้องใส่ให้พอเหมาะจึงจะดี”

ครูไพลินเห็นนักเรียนปลูกเสร็จแล้ว จึง
ให้หาก็งไม้มาคลุมเพื่อบังแดด แล้วสั่งให้ทุกคน
ไปล้างมือให้สะอาด ถูดินที่ติดตามซอกเล็บออก
ให้หมด และระวังอย่าให้น้ำเบื่อนเสื้อผ้า เมื่อ
นักเรียนล้างมือเรียบร้อยแล้ว ต่างก็มายืนดูต้นไม้
ที่ตนปลูก ครูไพลินจึงอธิบายเพิ่มเติมว่าประเทศ
ของเรามีดินดีเหมาะแก่การปลูกพืชมาก ทำให้เรา

มีผลไม้หลายชนิดและมีกินตลอดปี แต่เราต้อง
รู้จักรักษาดินให้ดีอยู่เสมอ

พอหมดเวลา ครูไพลินก็ปล่อยให้ นักเรียน
กลับบ้าน

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

งาม	ว่าว	ท้าย
เพ็ง	ค้น	ทั้ง
ท่วม	มวย	แนว

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้สระ -า และมีตัว ง น ม ย ว ก ค บ สะกด

ยา	ยาง	กาง	ถาง
นา	นาน	อาน	สาน
งา	งาม	จาม	หาม
ชา	ชาย	ตาย	ขาว

ลา	ลาก	ปาก	ฝาก
วา	วาด	ขาด	ผาด
รา	ราบ	ดาบ	ฉาบ

๓. ฝึกอ่านคำที่ใช้ไม่ได้คู่

เล็ง	เอ็ง	เก็ง
เซ็น	เป็น	เข็น
เค็ม	เต็ม	เข็ม
เม็ด	เด็ด	เห็ด
เล็บ	เจ็บ	เห็บ
เร็ว	เล็ก	เด็ก

๔. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย บ (แม่ กบ)

แทบ	แบบ	แถบ
เรียบ	เจียบ	เสียบ
รบ	กบ	ขบ
มอบ	ตอบ	ขอบ
เย็บ	โอบ	ลั้บ

๕. อ่านและจำเป็นคำ

เมล็ด

อ่านว่า

มะ-เล็ด

(ออกเสียง มะ กิ่งเสียง)

๖. ฝึกอ่าน

เดาออก

ชอกเลิบ

เจ็บมาก

ลากเซ็น

เป็นแนว

แก้ปวด

ขาดบู้

คุยนาน

जानขาว

เพาะเมล็ด

มีเม็ดเยอะ

เจาะกระถาง

ใช้อย่างลบ

พบตะขาบ

หาบขนุน

วางนุ่นไว้

ใช้ไม้คั้น

เป็นมันเหมาะ

เมื่อครูลงฝากมะขามมาให้แม่

ครูบอกให้นักเรียนเขียนวันที่ทุกครั้งที่ทำ
แบบฝึกหัดเขากระซิบเสียงค่อยมากจนฉันแทบไม่ได้ยิน
เราเรียนบทที่ ๕ ในเวลาสุดท้ายของ
ตารางสอน

บทที่ ๒๔

ออกพรรษาแล้ว ชาวบ้านตกลงกันว่า
จะจัดงานลอยกระทงเหมือนทุกปี และปีนี้จะมีการ
แข่งเรือในตอนกลางวันด้วย เรือที่จะแข่งมี
เรือเล็ก เรือยาว และเรือแจว การจัดงานครั้งนี้
ทางอำเภอและโรงเรียนก็ร่วมมือด้วย

ก่อนถึงวันงาน ต่างฝ่ายก็เตรียมจัดทำ
กระทงและตกแต่งอย่างสวยงาม ส่วนมากใช้
ต้นกล้วยมาทำเป็นแพสำหรับรองกระทง

ที่โรงเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันทำ
กระทงของโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนทำกระทง
ของตนเองด้วย

พอถึงวันงาน มานี้ ชูใจ ดวงแก้ว และ

นักเรียนหญิงอื่นๆ ใช้ใบตองเย็บเป็นกระทง
ครูไพลินคอยแนะนำวิธีเย็บให้ ปิติและสมคิด
ช่วยกันเอาไม้ไผ่มาเหลาทำเป็นไม้กลัด ครูไพลิน
เตือนให้แทงไม้กลัดเบาๆ อย่าให้ใบตองแตก
และอย่าให้ไม้กลัดแทงมือ

ปิติ สมคิดและนักเรียนชายบางคนเย็บ
กระทงไม่เป็นจึงหาของอื่นมาทำกระทง สมคิดใช้

๖๓

กาบมะพร้าวทำเป็นรูปคล้ายเรือ มีดอกไม้รูปเทียน
ปักตรงกลาง และใช้กระดาษทำเป็นธงติดก้านรูป
ปักไว้ด้วย บางคนก็ใช้กาบกล้วยทำกระทง แต่
ปิติใช้กระป๋องนมใบใหญ่ใส่ทรายเล็กน้อยสำหรับ
ปักดอกไม้ รูปเทียน เข้าบอกว่า ของเขาจะลอย
ไปได้ไกลและลอยอยู่นาน เมื่อทำกระทงเสร็จ
แล้วครูจึงปล่อยให้ไปดูการแข่งขันเรือ

ปิติ ชอบดูแข่งเรือเล็กที่มีคนพายคนเดียว
พอเรือถูกระลอกลูกใหญ่ ๆ เรือก็โคลงเคลงไปมา
น่าสนุก บางลำเอียงจนล่มลง คนพายสามารถ
กู้เรือแล้วพายแข่งต่อไปได้ ดวงแก้วชอบดูแข่ง
เรือแจว แต่สุมคิด มานี้และขูใจชอบดูแข่งเรือยาว
ที่มีคนพายหลาย ๆ คน และพายได้พร้อม ๆ กัน
เพราะมีคนคอยเป่านกหวีดและโยกตัวให้จังหวะ

๖๕

อยู่ที่หัวเรือ คนพายเรือก็ร้องเพลงเข้าจังหวะด้วย
มีคนคอยถือท้ายให้เรือแล่นไปตรงๆ แต่เรือใหญ่ๆ
ต้องใช้คนถือท้ายเรือถึงสองคน

คืนนั้นพระจันทร์เต็มดวง ส่องแสงสว่าง
เป็นที่น่าเบิกบานใจ ประชาชนพากันแห่กระທ
ไปรวมที่วัด แล้วจึงนำไปลอยที่ท่าน้ำ เมื่อจุด
ธูปเทียนแล้วจึงปล่อยให้ลอยไป กระທน้อยใหญ่
ลอยในน้ำมองเห็นแสงเทียนสว่างทั่วไปดู
สวยงามมาก

มีคนลงเรือพายตามกระທไป บ้างก็
ร้องเพลงอย่างสนุกสนาน บ้างก็รำจนเรือคว่ำ
จมลง ต้องช่วยกันกู้ขึ้นมา แล้วพายต่อไป

พอได้เวลา ผู้ใหญ่ก็พาเด็กๆ กลับบ้าน
มานี้เสียดาวยอยากดูกระທนาน ๆ

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านคำ

คำที่สะกดด้วย ม (แม่ กม)

ชุ่ม	ดุ่ม	สุ่ม
นาม	ตาม	ขาม
โคม	โคม	โหม
เทียม	เตรียม	เขียม
ริม	ตุ้ม	ผอม

คำที่สะกดด้วย ง (แม่ กง)

กาง	ถาง	ทาง
เอียง	เจียง	เรียง
กง	ผง	ลง
บ้ง	ฝ้ง	พ้ง
กว้าง	ขวาง	คราว
ลุง	สอง	ยัง

๒. ฝึกอ่านคำ
คำที่ใช้ โ-ะ

ตก	หก	นก
อด	สด	รด
จม	ดม	นม
กบ	ขบ	ลบ
คง	ผง	วง
อก	หน	งด

คำที่ใช้ โ- มีตัวสะกด

โคน	โยน	โรย	โดย
โค้ง	โยง	โคลน	กระโดน
ขโมย	ข้าวโพด	โคลงเคลง	

๓. ฝึกผันคำ

แพ	ลุ่ม	น้ำ
เพ็ง	พาย	คู
รอง	เล่า	แทง

๔. ฝึกอ่านคำที่มี ว และ ล ควบกล้ำ

กลาง	กว้าง	ไกล	ไกว
กลัด	กวัก	แก้ง	แกว่ง
ขลัง	โหลก	ไขว้	ขวิด
คลาน	ควาน	คล้ำ	คว่ำ
เปลี่ยน	ปลิง	เปลี่ยว	ปลุก
กล้ำ	คว่ำ	กลั่น	ควั่น

๕. ฝึกอ่าน

เรื่อลุ่ม	จมน้ำ	ด้ามพาย
เสียดาย	คล้ายกัน	พันโยก
โลกกลม	นมสด	รถคว่ำ
ทำแพ	แห่ไป	ไม้กลัด
แทงกบกล้วย		ช่วยกู้เรือ
ถูกจิ้งหะ		เป็นระลอก

พี่ใช้ใบตองตักแต่งกระทง

เรือเล่น โคลงเคลงเมื่อออกจากท่าน้ำ

เขาคกลงจะเหลาดินสอให้ฉัน

ลุงแจวเรือเอียงไปเอียงมา

บทที่ ๒๕

วันหนึ่งในเดือนธันวาคม สมคิดไปหาปิติ แต่เช้า พบพ่อของปิติที่ไต้ถุนบ้าน จึงถามหาปิติ พ่อของปิติกำลังจะไปนา จึงร้องบอกปิติ และให้สมคิดขึ้นไปหาปิติที่บ้าน

ปิติดีใจที่สมคิดมาหา เพราะสมคิดเคยบอก ว่า เขาอยากจะทำบ้านปิติ และอยากรู้เรื่องการทำนา ปิติพาสมคิดขึ้นไปบนบ้าน สมคิดเห็นยายของปิตีสวมแว่นตานั่งอ่านหนังสืออยู่ที่นอกชาน ยายอายุมากแล้วจนฟันหลุดหมด สมคิดจึงกระซิบถามปิติว่า ยายไม่มีฟัน จะเคี้ยวอาหารได้อย่างไร ปิติตอบว่ายายใช้เหงือก แต่เคี้ยวไม่ละเอียดก็ต้องกลืนลงไป จึงต้องหาอาหารอ่อนๆ ให้ แล้วพูดต่อไปว่า ฟันของเขาไม่ดีหลายซี่ พ่อต้องพาไป

ให้หมอนนอนออก ถ้านอนหมดทุกซี่ ก็คงไม่มีพื้น
เหมือนยาย หรือไม่กี่เหมือนน้องของเขา ยังไม่มี
พื้นเลยเหมือนกัน

ปิติชวนสมคิดไปดูน้อง สมคิดดีใจที่เห็น
น้องของปิติ เพราะเขาไม่มีน้อง จึงเข้าไปนั่งดูใกล้
แม่ของปิติที่นั่งไกวเปลอยู่ น้องนอนหลับอยู่ใน
เปล มีผ้าเช็ดตัวคลุมหัว ที่ไหล่ ออกและลำตัวก็มี
ผ้าห่มคลุมเพื่อให้อบอุ่น แม่ถามสมคิดว่าชอบ

น้องใหม่ สมนึกตอบว่าชอบมาก เขาเห็นใบหน้า
 ของน้องเล็กนิดเดียว จมูก ปาก คิ้ว คางก็เล็ก
 พอดีน้องตื่น แม่จึงอุ้มออกจากเปล แล้วเอานม
 ให้น้องกิน สมนึกจับแขนขาของน้องดู และ
 บอกว่าเนื้อตัวของน้องนุ่มนวลน่ารักจริง น้อง
 กินนมแล้วก็หลับต่อไปอีก สมนึกพูดว่าน้องเลี้ยง
 ง่ายดี กินแล้วก็นอน แม่บอกว่า เด็กเล็กๆ มีแต่
 กินก็นอน และต้องนอนพักผ่อนมากๆ จึงจะ
 โตเร็ว ปิติและสมนึกนั่งคุยกันเบาๆ เพราะกลัว
 น้องจะตื่น

เมื่อคุณ้องจนพอใจแล้ว ปิตีก็พาออกไป
 เทียวทุ่งนา อากาศกลางทุ่งนาสดชื่น เด็กทั้งสอง
 เดินบ้างวิ่งบ้าง เหนื่อยก็หยุดพักแล้วก็เดินต่อไป
 เรื่อยๆ สมนึกมัวดูนกเพลินไม่ได้ดูทาง จึงสะดุด

ก่อนดินล้มลง ปัดติ่งแขน
ให้ลุกขึ้น แล้วถามว่าเจ็บ
ไหม สมคิดบัดฝุ่นที่ขา
และตอบว่า ไม่เป็นไร
เจ็บที่เข่งนิดเดียว แล้ว
ทั้งสองก็พากันเดินต่อไป

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

เคี้ยว

คว

ชี

น้อง

นึ้ม

เนอ

แวน

เลียง

๒. ฝึกอ่าน

คำที่ใช้ เีย มีตัวสะกด

เขียง

เจียง

เตียน

เกวียน

เจียม	เทียม	เลียด	เขียด
เขี้ยว	เลี้ยว	เพียบ	เรียบ
เปี้ยก	เจี้ยก	เหนียว	เหลียว

คำที่ใช้ เ-อ มีตัวสะกด

เรื่อง	เคื่อง	เปื่อน	เขื่อน
เผือก	เกือก	เขือด	เผือด
เดื่อย	เคลือบ	เอื่อม	เหลือบ

๓. ฝึกอ่านเทียบเสียงคำที่สะกดด้วย ว และ ย

กา - กาย - กาว

ขา - ขาย - ขาว

คา - คาย - คาว

รา - ราย - ราว

หา - หาย - หาว

ผี - ผิว ลี - ลิว

คุ - คุย ปุ - ปุย

โบ - โบาย	โอ - โอย
มัว - มวย	รัว - รวย
เปล - เปลว	ครุ - ครุย

๔. ฝึกอ่านคำประสม

ผ้าฝืน	เตือตร้อน	หลีกเลียง
คุ่มครอง	อบอุ่น	เคลื่อนไหว
ก้าวหน้า	หมู่บ้าน	กิดขวาง
เหตุการณ์	นุ่มน้ม	ชี้แจง

๕. ฝึกอ่าน

หยุดเดียว	เสียวไล่	ไล่เผือก
เกือกม้า	หาเขียง	เรียงเดียว
เคียวหมาก	ลากเกวียน	เขียนคิว
อายุมาก	อยากพักผ่อน	อดนอนเรื่อย
เมื่อยหัวไหล่	ตกใต้ถุน	มีฝุ่นมาก
ไม่ยากกลืน	ยื่นไกวเปล	เทน้าแข็ง

วันนี้อากาศอบอุ่นดี

ลุงทำแว่นตาหลุดมือ

ฉันปิดที่นอนทุกวัน

บทที่ ๒๖

ปิติพาสมคิดเดินเรื่อยไปจนถึงนาของเขา
พบพ่อของปิติกำลังทำงานอยู่ พ่อถามสมคิดว่า
เดินมาไกลเมื่อยไหม สมคิดบอกว่าไม่เมื่อย สนุกดี
แต่พ่อคงเหนื่อยมาก พ่อของปิติพูดว่าชาวนาต้อง
ทำงานหนัก ต้องออกจากบ้านตั้งแต่เช้าตรู่และ
ทำงานอยู่กลางแดดตลอดวัน พ่อบอกให้
ทั้งสองคนไปพักในร่ม แต่ทั้งสองคนอยากจะไป
หาดินเหนียวมาปั้นเล่น พ่อจึงหางอบมาให้ใส่

พ่อของปิติเป็นชาวนาที่ขยัน ทำนาได้ข้าว
ปีละมากๆ เมื่อได้ข้าวมากก็แบ่งเป็นส่วนๆ เขาจะ
เก็บไว้สำหรับกินและเอาไว้ปลูก ส่วนที่เหลือจะ
ขายเอาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว นอกจาก

ทำนา เขายังทำไร่และทำสวนอีกด้วย ในไร่มี
ข้าวโพด และแตงกวา ในสวนมีมะม่วง ขนุน
และกล้วย จึงมีรายได้หลายทาง พ่อแม่และพี่ของ
ปิติมีร่างกายแข็งแรง เพราะได้ออกกำลังกายอยู่
เสมอ ปิติมาที่นาบ้างเหมือนกัน แต่ช่วยทำอะไร
ไม่ได้มากนักเพราะยังเล็กอยู่

เมื่อทั้งสองหาดินเหนียวได้แล้วก็กลับมาหา
พ่อ พอดีพ่อและพี่ของปิตินั่งพักอยู่ในร่ม สมคิด

จึงถามพ่อถึงวิธีทำนา พ่ออธิบายว่า “เขาใช้ควาย
หรือรถไถนา แล้วเอาข้าวเปลือกหว่านลงไป บางที่
ก็ต้องเพาะเป็นต้นอ่อนเสียก่อน แล้วจึงนำไป
ปลูก”

พ่อของปิติเห็นสมควรสนใจ จึงเล่าให้ฟัง
ต่อไปว่า เมื่อปลูกแล้ว งานก็เบาบางบ้างแต่ไม่ได้
หยุด เดือนพฤษภาคม มิถุนายน และกรกฎาคม
เป็นเวลาไถนาปลูกข้าว พอถึงเดือน สิงหาคม
กันยายน และตุลาคม ต้นข้าวโตขึ้น ชาวนาต้อง
คอยดูแลให้น้ำหล่อเลี้ยงอยู่ตลอดเวลา ข้าวจึงจะ
มีรวงดี เมื่อรวงข้าวสุกเหลือง ก็ใช้เคียวเกี่ยว
ฝัดแคะไว้ พ่อแห่งก็มีมิตรรวมกันเป็นเพื่อน ๆ แล้ว
จึงขนเอาไปนวด

ปิติเล่าเพิ่มเติมว่า “เวลาเกี่ยวข้าวบางที่มี
คนมาช่วยมากมาย ร้องเพลงกันไป เกี่ยวข้าว

กันไปสนุกดี”

สมคิดถามว่า “ปิติเกี่ยวข้าวเป็นไหม”

ปิติตอบว่า “ไม่เป็น กลัวเคียวเกี่ยว
นิ้วขาด” พ่อของปิติเล่าต่อไปว่า ชาวนาต่างก็
ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อกันดี พอถึงเวลานวดข้าว
เขาก็จะช่วยกันเรียงฟ่อนข้าวเป็นวง แล้วใช้
ควายย่ำ เพื่อให้เมล็ดข้าวเปลือกหลุดออกจากรวง

ส่วนที่เหลือเป็นฟางก็เก็บไว้ใช้ประโยชน์ได้
หลายอย่าง

“ชาวนาทำนาแล้วขายได้เงินมาก คงรวย
กันทุกคนนะครับ” สมคิดพูด

“ที่รวยก็มี ที่ไม่รวยก็มี บางปีฝนแล้งทำนา
ไม่ค่อยได้ผล แต่อย่างน้อยทุกคนก็มีข้าวกินไม่
อดตาย” พ่อของปีติตอบ แล้วพูดต่อไปว่า “สิ่งที่
ชาวนาดีใจก็คือ เขาปลูกข้าวให้ทุกคนในประเทศ
ของเรากิน และยังส่งไปขายให้คนในประเทศอื่น
ได้กินด้วย”

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

ผึ้ง

ผ่อน

แห่

หล่อ

หวาน

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้ ัว มีตัวสะกด

ควบ	ขวบ	ตวง	รวง
ผวน	กวน	นวด	ขวด
ลวก	บวก	ลวม	นวม
ฉวย	รวย	หลวง	หมวก
หนวด	หยวก	ปลวก	กรวย

๓. ฝึกอ่าน

ขั้ - ขัน	คก - คน
คาง - คาน	โยง - โยน
ลึง - ริน	ทอง - ทอน
มึง - มิน	เรียง - เรียน
เอง - เอน	เรื่อง - เรือน
แดง - แदन	หวง - หวน

๔. การอ่านอักษรนำให้อ่านออกเสียงเปลี่ยนไปตามเสียงตัวนำ และออกเสียงตัวนำเป็น อะ กิ่งเสียง ส่วนคำที่มี ห นำ ไม่ต้องออกเสียงตัวนำ
ฝึกอ่าน

ข นำ - ขยะ ขยัน ขนม ขนุน

จ นำ - จมูก

ฉ นำ - ฉลาด

ช นำ - ชนิต

ด นำ - ตลาด ตลอด

ถ นำ - ถนน ถวาย

พ นำ - พยาบาล พละ

ม นำ - แมลง มนุษย์ เมล็ด

ส นำ - เสมอ สมุด สนุกสนาน สวัสดิ์

ห นำ - เหงือก เหนื่อย หนูน เหมาะ

ใหม่ หมอน หลาม เหลา หลุด

ไหล่ หล่อ แหวน หวาน

๕. ฝึกอ่าน

รวงผึ้ง ผึ้งไว้ ใช้จ่าย หลายวง
 ส่งเคียว เตียวอด หมดขุด นวดแขน
 แหวนหลวม สวมใส่ ให้ห่มวก บวกเลข
 ไม่สวมงอบ ชอบเอื้อเพื่อ เมื่อเข้าตรู
 ตูให้ตลอด ยอดข้าวโพด มีโทษหนัก
 เขารวยเพราะมีรายได้มาก
 ฉันทัดเพื่อนหญ้าอยู่นานจนเมื่อย
 การทำนาต้องไถนาก่อนแล้วจึงหว่านข้าว

บทที่ ๒๗

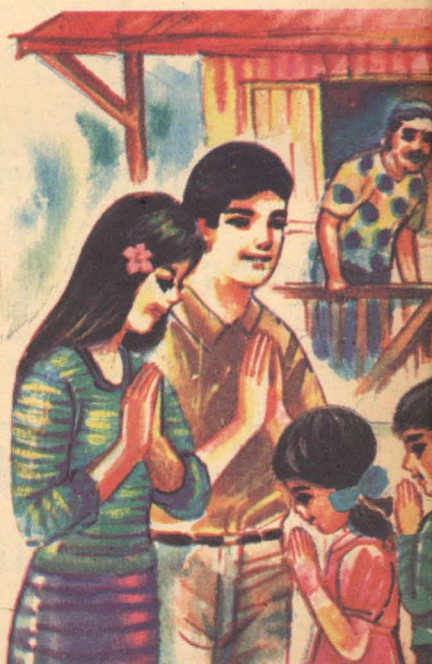
วันที่ยี่สิบเอ็ด เดือนมกราคม ลุงซึ่งเป็นพี่
ของแม่มานะและมานี เชิญญาติพี่น้องไปร่วม
ทำบุญที่บ้าน พ่อแม่พามานะและมานีไปบ้านของ
ลุงตั้งแต่เช้าตรู่ เพื่อให้ทันพิธีทำบุญตักบาตร และ
จะได้ช่วยลุงเตรียมงานด้วย มานะนั่งกางเกง
ขายาวและใส่เสื้อแขนยาว มานีนั่งกระโปรงชุด
สีชมพู มีผ้าคาดเอว

วันนั้น ญาติมารวมกันมากมาย หลายคน
ไม่ได้พบกันเป็นเวลานาน เพราะอยู่ห่างไกลกัน
พอพบกันต่างก็ดีใจ ทักทาย และถามทุกข์สุขกัน
เสียงดัง จนฟังไม่ออกว่าใครพูดอะไร พ่อแม่
แนะนำให้ มานะและมานี รู้จักกับญาติหลายคน

๘๖
ทั้งสองประนมมือไหว้แทบไม่ทัน

ลูกสาวคนหนึ่งของลุงแต่งงานแล้ว เขา
เดินมาพร้อมกับผู้ชายคนหนึ่ง เด็กทั้งสองเห็นเข้า
ก็ดีใจ รีบวิ่งไปหาและประนมมือไหว้ พี่สาวจึง
แนะนำให้อุจจกกับผู้ชายที่เดินมาด้วยว่าเป็นพี่เขย
มานี้ชอบใจที่เห็นพี่สาวแต่งตัวสวย ผมยาว
คลุมบ่า มีช่อกล้วยไม้ติดไว้ด้วย พี่สาวและพี่เขย
ทักทายมานะกับมานี้ แล้วคุยกันอยู่ครู่หนึ่งก็ไป
ทำงานต่อ

มานี้ถามมานะว่า พี่
สาวยังใช้นามสกุลเดิมอยู่หรือ
ไม่ เพราะครูคนหนึ่งของ
มานี้แต่งงานแล้วนามสกุลไม่
เหมือนเดิม มานะตอบว่า

พี่สาวใช้นามสกุลพี่เขย และเปลี่ยนจากนางสาว
เป็นนางนำหน้าชื่อด้วย

มานะช่วยลงจัด โต๊ะพระพุทธรูป และ
ช่วยจัด ขวดน้ำ แก้วน้ำ กระโถน และน้ำชา
สำหรับถวายพระ มานะช่วยพี่สาวจัดพานดอกไม้
และกระถางธูปสำหรับวางบนโต๊ะหน้าพระพุทธรูป

พ่อและญาติผู้ชายเตรียมงานทำพิธีทาง
ศาสนา บ้างก็จัดที่นั่งสำหรับตักบาตร บ้างก็จัดที่

สำหรับพระสงฆ์นั้น แม่และญาติผู้หญิงช่วยกัน
 ทำครัว เตรียมกับข้าวสำหรับเลี้ยงพระและเลี้ยง
 คนที่มาช่วยงาน มานะมานีมาหาแม่ในครัว เห็น
 คนช่วยกันทำครัวหลายคน บ้างก็ตักน้ำพริก ผัด
 แกง และทอดปลา แม่ให้มานะช่วยล้างผัก และ
 คอยตัดแมลงวัน ไม่ให้ตอมอาหาร ให้มานีช่วย
 ปอกหอม กระเทียม แล้วให้ช่วยยกอาหารไปให้
 ผู้ใหญ่ถวายพระ

เสร็จพิธีทำบุญแล้ว ญาติพี่น้องมานั่งคุย
 กันอย่างสนุกสนาน สักครูก็ลากลับบ้าน พ่อแม่
 มานะและมานี อยู่ช่วยเก็บของก่อนแล้วจึงกลับ

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

บ้า

อา

ไอ

ดอม	แต้ ^๑ ง	แจว	
ด้น	เตียว	ปุย	กู่

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้สระ -เอ- เมื่อสะกดด้วย ย

เกย	เผย	เขย
เดย	เขย	เคย
เอย	เนย	เลย

๓. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ก และ ด (แม่ กก และ แม่ กด)

ออก - ออด	ดัก - ดัด
ฉีก - ฉิด	ถาก - ถาด
เล็ก - เล็ด	ชุก - ชุด
ปัก - ปัด	อก - อด
หูก - หุด	เลือก - เลือด

๔. ฝึกอ่านคำที่มีเสียงต่อเนื่องระหว่างคำ

มกราคม อ่านว่า มะ-กะ-รา-คม
(ออกเสียง มะ กะ กิ่งเสียง)

พระพุทธรูป .. พระ-พุท-ทะ-รูป
(ออกเสียง ทะ กิ่งเสียง)

ตุ๊กตา .. ตุ๊ก-กะ-ตา
(ออกเสียง กะ กิ่งเสียง)

สกลปรก .. สก-กะ-ปรก
(ออกเสียง กะ กิ่งเสียง)

๕. ฝึกอ่าน

ช่อดอกไม้ ใช้กระโถน โถนไม้ดำ
ทำพิธี มีทุกข์ยาก รากต้นไม้
ไล่แมลงวัน คั่นที่ป่า ผ้าคาดเอว

ครูให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลไว้ที่
หนังสือ

เดือนมกราคมอากาศเย็นจึงต้องสวมเสื้อผ้า

ชุดหนาๆ

ทุกเช้าฉันประนมมือไหว้พระพุทธรูปที่อยู่
ในห้องเรียน

ฉันเคยไปตัดใบเตยกับพี่ชายของฉัน

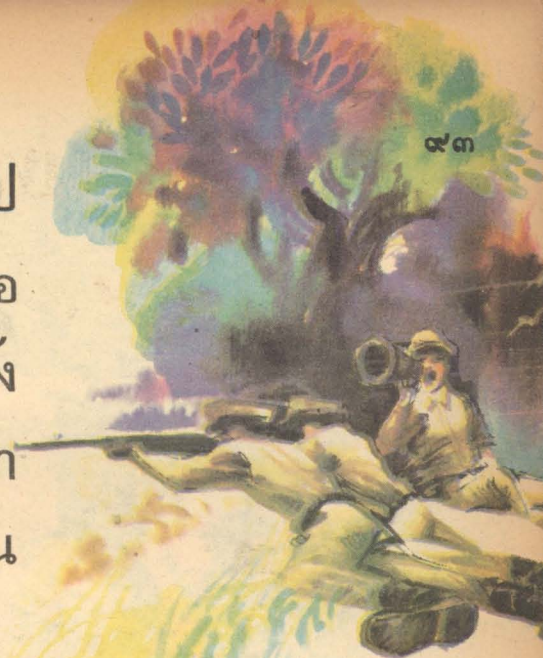
บทที่ ๒๘

ครูประจำชั้นคนหนึ่งลากิจ ครูใหญ่จึง
ให้นักเรียนชั้นนั้นมาเรียนรวมกับชั้นที่ครูไพลิน
สอน ก่อนเลิกเรียนเป็นเวลาเรียนพลศึกษา ครู
ไพลินก็พานักเรียนลงไปหัดกายบริหาร และเล่น
กีฬาในสนาม เมื่อเห็นนักเรียนเหนื่อยก็ให้หยุด
นักเรียนชายคนหนึ่งจะเล่นต่อไปอีก เขาบอกว่า
อยากออกกำลังกายมากๆ ร่างกายจะได้แข็งแรง
โตขึ้นเขาจะเป็นตำรวจ ครูไพลินอธิบายว่า

ออกกำลังกายมากเกินไป
 ไม่ดี อาจเป็นโทษต่อ
 ร่างกาย ต้องออกกำลัง
 แต่พอควร แล้วพา
 นักเรียนไปนั่งพักผ่อน
 ได้ร่มไม้

ครูไพลินถาม
 นักเรียนว่า โตขึ้นใคร
 ตั้งใจจะทำงานอะไร
 นักเรียนหลายคนบอกว่า
 จะเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่
 แพะ แกะ กบ และปลา
 บ้างก็จะทำไร่ ทำสวน
 จะเป็นบุรุษไปรษณีย์และ
 ข้าราชการก็มี

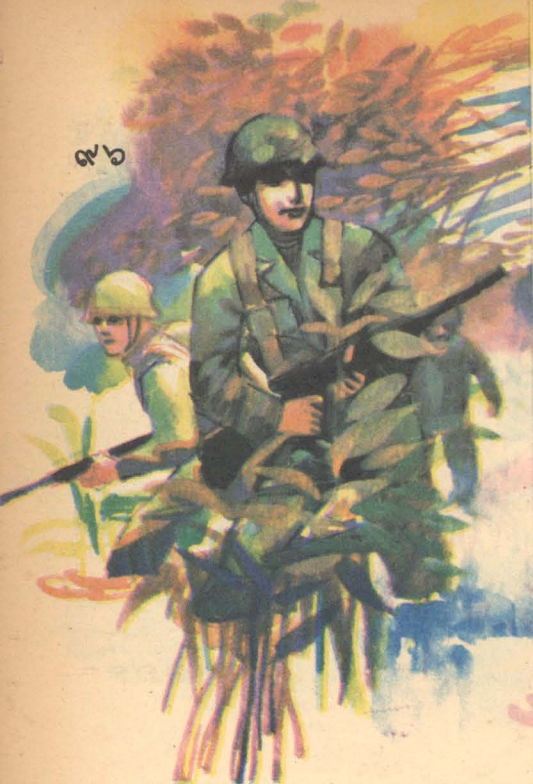
ชูใจพูดว่า “ฉันจะเป็นหมอค่ะ ช่วยรักษา
คนให้หายเจ็บป่วย ย่าบอกว่าได้บุญดี แต่ฉัน
เรียนไม่ใคร่เก่ง” ครูไพลินบอกว่า “ไม่เป็นไร
พยายามเรียนให้มากยิ่งขึ้น ก็จะเก่ง”

“ฉันอยากเป็นครูอย่างคุณครูไพลินค่ะ
เพราะครูช่วยให้คนไม่โง่ อ่านเขียนหนังสือได้
และสอนให้คนเป็นคนดี” มานีพูด ครูไพลินยิ้ม
และบอกว่า “ดี จะได้ช่วยให้ประเทศชาติเจริญขึ้น”

นักเรียนชายคนหนึ่งพูดบ้างว่า “ผมจะเป็น
ชาวนาครับ เพราะพ่อผมเป็นชาวนา” ครูไพลิน
พูดว่า “ดีแล้ว เพราะชาวนาเป็นกระดูกสันหลัง
ของชาติ ปลุกข้าวเลี้ยงคนทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ ทำให้ประเทศมีรายได้สำหรับบำรุง
สิ่งต่าง ๆ ให้เจริญขึ้น”

“ฉันจะค้าขายค่ะ จะหาสินค้าส่งไปขาย
ต่างประเทศด้วย ประเทศของเราจะได้มีเงิน

มาก ๆ” ดวงแก้วพูด นักเรียนหลายคนบอกว่าจะ
ช่วยซื้อของ ครูไพลินจึงบอกว่า “ดี เราเป็น
คนไทย ต้องช่วยกันซื้อสินค้าที่ทำในประเทศไทย”

สมคิดพูด “ผมจะเป็นข้าราชการ ช่วยเหลือ
ประชาชนครับ” ครูไพลินว่า “ดีแล้วประชาชน
จะได้อยู่เย็นเป็นสุข”

ปัตติยนันท์ พูดอย่างหนักแน่นว่า “ผมจะ
เป็นทหารครับ ทหารแต่งเครื่องแบบสวม

๙๗

หมวกเหล็กต่อสู้ป้องกันประเทศ ทหารรักชาติ
มากที่สุดครับ”

นักเรียนหลายคนถามครูไพลินว่า “ทำงาน
เป็นอะไร จึงจะแสดงว่ารักชาติมากที่สุด”
ครูไพลินพอใจมากที่นักเรียนต่างก็มุ่งหมาย จะ
ทำงานมีอาชีพกันทุกคน แม้ว่าป็นเด็กแต่ก็รัก
ชาติบ้านเมือง

“คนที่ทำงานอย่างซื่อสัตย์ ไม่รับกวบนหรือ
ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและช่วยกันบำรุงประเทศชาติ
ก็เป็นคนรักชาติทั้งสิ้น ทุกอาชีพมีความสำคัญ
เท่าเทียมกัน” ครูไพลินพูด และอธิบายต่อไปว่า
“คนเป็นหมอช่วยรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย
ชาวนาปลูกข้าวให้คนกิน พ่อค้า แม่ค้า ช่วยให้มี
รายได้บำรุงประเทศมากขึ้น ตำรวจคอยรักษา

ความสงบไม่ให้ผู้ร้ายมารบกวน ครูช่วยสอนให้
คนฉลาด ทหารต้องทำงานเสี่ยงอันตราย สละชีวิต
เพื่อป้องกันประเทศ เพื่อให้ชาติอยู่รอดปลอดภัย
ไม่ยอมให้ใครมาทำลายชาติของเราได้”

สมคิดหันไปถามปิติว่า “เธอจะเป็นทหาร
ไม่กลัวตายหรือ”

“ไม่กลัว” ปิติตอบหนักแน่น พร้อมทั้งทำ
ท่าควักปืนยิง และทำเสียงปืนด้วย เพื่อน ๆ พวกนั้น
หัวเราะขำปิติ

แบบฝึก

๑. ฝึกผันคำ

ใคร่	โง่	แม่	พ่อ
ยิ่ง	คำ	มุ่ง	ลา
เท่า	ราย	ย่า	รวง

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้-ะ เมื่อมีตัวสะกด

ตัด	ผิด	มัด
ดัน	ล้น	พ้น
จ้ง	ถ้ง	ข้ง
ปัก	หลัก	ควัก
กลัด	หมัด	ผลัด

๓. ฝึกอ่านคำที่ใช้ไม้ไต่คู้ และสะกดด้วย ด และ น

เดิน	เห็น	เอ็น
เมล็ด	เสด็จ	เสด็จ
เปิด	เข็ด	เม็ด

๔. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ง และ ม (แม่ กง และ แม่ กม)

ข้าง	-	ข้าม	หลวง	-	หลวม
ชิง	-	ชิม	มุง	-	มุ่ม
เฟื่อง	-	เฟื่อง	เยี่ยง	-	เยียม
กล้อง	-	กล่อม	งง	-	งม

๕. อ่านและจำเป็นคำ

กีฬา	อ่านว่า	กี-ลา
พลศึกษา	„	พะ-ละ-ลี-ก-สา
		(ออกเสียง พะ ละ กิ่งเสียง)
บริหาร	„	บอ-ริ-หาน
ลากิจ	„	ลา-กิด

๖. ฝึกอ่าน

เสียงตาย ขายกล่อง ของเทียม เตรียมสู้
 ู้เห็น เอ็นดู ครูแนะ แกะเมล็ด
 เสด็จไป ใครโง่ โตกว่า มาเยี่ยม
 เสียมหัก หนักแน่น แผ่นเหล็ก เด็กเล็ก
 เครื่องแบบหลวม รวบรวมเสียสละ

เผากระดุก ถูกรบกวน
 ส่วนสั้นหลัง สั่งแม่ค้า

ฉันเล่นกีฬาในเวลาเรียนพลศึกษา
 ครูใหญ่เป็นผู้บริหารงานต่างๆ ในโรงเรียน
 นักเรียนทุกคนมุ่งหมายว่าจะต้องสอบให้ได้

บทที่ ๒๙

บ้านเมืองของเรา
ชาวไทยทั้งสิ้น
เพราะบ้านเมืองไทย
ก็เป็นเพราะว่า

ไทยจึงร่มเย็น
ไม่ว่าอยู่ไหน
เมืองไทยเป็นสุข
เพราะมีมิ่งขวัญ

ผูกสามัคคี
แหลมทองแผ่นดิน
ชาติ ศาสน์ กษัตริย์
สูงยิ่งสิ่งใด

มีพระเจ้าแผ่นดิน
เคารพบูชา
อยู่ได้นานมา
ท่านช่วยป้องกัน

เป็นสุขทั่วไป
ร่วมรักผูกพัน
อยู่ทุกคืนวัน
ของเราชาวไทย

ให้มีทั่วถิ่น
จะสุขกว่าใคร
เราจัดเอาไว้
เป็นมิ่งขวัญเอย.

ครูไพลินให้มานีอ่าน และให้เพื่อน ๆ
 เคาะจังหวะไปด้วย พอมานีอ่านจบ ครูไพลิน
 ชมว่าอ่านหนังสือเก่ง เพื่อน ๆ ปรบมือให้ มานี
 ยิ้มและกล่าวขอบคุณ ครูไพลินเล่าเรื่องเกี่ยวกับ
 พระมหากษัตริย์ให้นักเรียนฟังว่า “เมื่อเดือน
 มีนาคมปีกลาย ในหลวงและพระราชินีเสด็จมา
 เยี่ยมประชาชนที่อำเภอนี้ ทั้งสองพระองค์
 พระราชทานเสื้อผ้าและผ้าห่มให้คนยากจน และ

ตรัสกับประชาชนที่มาเฝ้ารับเสด็จด้วย” แล้ว
ถามนักเรียนว่า “ใครมารอรับเสด็จบ้าง”

ชูใจตอบก่อนคนอื่นว่า “ฉันไปรอรับเสด็จ
กับย่าตั้งแต่เช้าค่ะ ได้นั่งแถวหน้า พอในหลวง
เสด็จมาถึง ฉันถวายนกกุหลาบ ย่าป้อนให้ท่าน
เหยียบ ย่าบอกว่าจะเก็บไว้บูชา”

“ฉันก็ไปรับเสด็จเหมือนกันค่ะ ฉันไป
กับแม่ และฉันถวายนกไม้พระราชินีด้วย”
มานีพูด

“ผมก็ไปครับ พ่อผมได้รับพระราชทาน
ผ้าห่มผืนหนึ่ง” นักเรียนชายคนหนึ่งพูด

“ผมไปกับยายครับ ท่านเห็นยายแก่มาก
จึงรับสั่งให้หมอที่มาด้วยช่วยตรวจสุขภาพให้ยาย”
ปิติพูด

นักเรียนหลายคนไม่ได้รับเสด็จในวันนั้น
 บางคนบอกว่าเคยเห็นรูปในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง
 ครูไพลินบอกว่า นักเรียนคงจะได้เห็นแน่ เพราะ
 ในหลวงและพระราชินีตลอดจนเจ้าฟ้าทุกพระองค์
 ทรงเมตตาปรานีและทรงห่วงใยประชาชนทุกคน
 พระองค์จะเสด็จไปเยี่ยมราษฎรทุกหนทุกแห่งและ
 ทรงช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ประชาชนจึงเคารพ
 และรักพระองค์มาก ในหลวงของเราทรงเป็น
 มิ่งขวัญและหลักชัยของคนไทยทั้งชาติ

แบบฝึก

๑. ทบทวนการผัน

คำที่ขึ้นต้นด้วย ก จ ด ต บ ป อ จะผันด้วย

๑. ๒. ๓. +

ตัวอย่าง จา จ่า จ้า จ๊า จ๋า

ฝึกฝน เจ้า ต่อ เกา บ้าน ปู่ย ดั้น อ้วน

คำที่ขึ้นต้นด้วย ข ฉ ถ ผ ฝ ส ห จะผันด้วย ' ๒

ตัวอย่าง ขา ข่า ข้า

ฝึกฝน ขี้ ถั่ว ไข่ แม่ ลิ่น ห่วง

คำที่ขึ้นต้นด้วย ค ง ช ซ ท น พ ฟ ม ย ร ล

จะผันด้วย ' ๒

ตัวอย่าง คา ค้า ค้ำ

ฝึกฝน เเงา ข้ำ ซ้อ เนื้อ รัว ไว้ ฟ้ำ ทัง

๒. ฝึกอ่าน เทียบเสียง และสังเกตความแตกต่างของคำและความหมาย

กลาง	อา	อ่า	อ้า	อ๊า	อ๋า
ต่ำ	คา		ค้ำ	ค้ำ	
สูง		ข่า	ข้ำ		ขา
กลาง	เอา	เอ่า	เอ้า	เอ๊า	เอ๋า
ต่ำ	เลา		เล้า	เล้า	
สูง		เหล้า	เหล้า		เหลา

๓. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ก และ บ (แม่ กก และ แม่ กบ)

ดัก - ดับ

จอก - จอบ

หาก - หาบ

เรียก - เรียบ

ลูก - ลูบ

เกือก - เกือบ

รก - รบ

บวก - บวบ

เล็ก - เล็บ

แบก - แบบ

๔. ฝึกอ่าน และจำเป็นคำ

ตรัส

อ่านว่า

ตรัด

เมตตา

„

เมด-ตา

เสด็จ

„

สะ-เด็ด

(ออกเสียง สะ กิ่งเสียง)

ราชวร

„

ราด-สะ-ดอน

(ออกเสียง สะ กิ่งเสียง)

พระราชทาน

„

พระ-ราด-ชะ-ทาน

(ออกเสียง ชะ กิ่งเสียง)

ศาสน์

„

สาด

๕. ฝึกอ่าน

แหลมทอง	ร้องทัก	หลักชัย
วันเด็ก	เล็กมาก	ต่างหาก
ตากลม	รุ่มเกล้า	เจ้าฟ้า
เมตตา	กรุณา	ปราณี

มีรับสั่ง	เคาะจังหวะ
รับเสด็จ	กันเขตแดน
แผ่นดินเรา	เผ่าผูกพัน

หนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีข่าวดี

พระเจ้าแผ่นดินเป็นมิ่งขวัญของชาวไทย

พระองค์เสด็จเยี่ยมราษฎรทุกหนทุกแห่ง

พระราชินีพระราชทานสิ่งของให้ประชาชน

บทที่ ๓๐

คนไทยทั่วแดน
ภาษาที่ใช้
ฝึกพูดฝึกเขียน
ไม่ต้องกลัวเกรง
ก ไก่ ข ไข่
อะ อา อี อี
เอก โททุกคำ
เปลี่ยนเสียงให้ว่า

สุดแสนภูมิใจ
ภาษาเราเอง
ให้เรียนจนเก่ง
เรื่องใช้ภาษา
มีไว้คงที่
สร้างคำขึ้นมา
จดจำศึกษา
สูงต่ำต่างไป

การอ่านการเขียน
ตามข้อกำหนด
นอกนั้นยังมี
การนัดใส่ไป

ต้องเรียนตัวสะกด
ว่าอยู่แม่ไหน
ตัวที่ไม่ใช่
เสียงไม่มีเลย

ทั้งตัวควบกล้ำ
คำไหนที่ยาก
พูดเขียนได้เหมาะ
ฝึกเข้าก็เคย

อ่านซ้ำให้มาก
ก็อย่าเมินเฉย
เพราะดีเหลือเอ๋ย
อ่านเขียนเร็วไว

ไม้มลายไม้ม้วน
ใช้ถูกทุกคำ
ควรเราทุกคน
เพราะเราเป็นไทย

เรื่องชวนจดจำ
ไม่ว่าครั้งใด
ฝึกฝนใส่ใจ
ต้องให้สมนาม

ยังเรียนไม่รู้

ยังชูหน้าตา

๑๑๑

คนมีวิชา

ย่อมจะงดงาม

ช่วยชาติช่วยคน

ให้คนเกรงขาม

เราจึงพยายาม

ตั้งใจเรียนเอย.

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านพยัญชนะทั้ง ๔๔ ตัว

ก	ข	ฅ	ค	ค	ฅ	ง
จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ญ	
ฎ	ฏ	ฐ	ท	ฒ	ณ	
ด	ต	ถ	ท	ธ	น	
บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ ม
ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส ห ฟ อ ฮ

๒. ฝึกอ่านสระทั้ง ๓๒ เสียง

ะ ำ	ั ิ	ึ ุ	เ ื
เ-ะ เ-	แ-ะ แ-	โ-ะ โ-	เ-าะ -อ
เ-อะ เ-อ	เ-ียะ เ-ีย	เ-ือะ เ-ือ	เ-ัวะ เ-ัว
ฤ ฤา	ฦ ฦา	เ-ำ ไ- ไ-	เ-า

๓. ฝึกอ่านเทียบตัวสะกด

ก กา	กง	กน	กม	กก	กค	กบ	เกย	เกอว
กา	กาง	กาน	กาม	กาก	กาด	กาบ	กาย	กาว
แจ	แจง	<u>แจน</u>	<u>แจม</u>	แจก	แจค	แจบ	—	แจว
ลี	ลิง	ลิน	<u>ลิม</u>	ลิก	<u>เล็ด</u>	ลิบ	—	ลิว
จุ	<u>จุง</u>	จุน	<u>จุม</u>	จุก	จुक	<u>จุบ</u>	จุย	—
คอ	<u>คอง</u>	คอน	คอม	คอก	คอค	คอบ	คอย	—
ชะ	ช้ง	ชน	<u>ชม</u>	ชก	ชค	<u>ชบ</u>	ชย	—

หมายเหตุ คำที่ขีดเส้นใต้ไม่มีความหมาย ต้องผันหรือรวมกับคำอื่น
จึงจะมีความหมาย

๔. ฝึกอ่าน

ภูมิใจ	ไม่ม้วน	ควรจำ
ควบกกล้า	กำหนด	สะกด
บทนี้	ดียิ่ง	นั่งเฉย
เคยใช้	ไม่มลาย	คล้ายเลข
เอกโท	โตกว่า	การันต์

ไม่เกรงขาม	ห้ามเมินหนี
------------	-------------

รู้วิชา	ภาษาไทย
---------	---------

แสนสุขใจ	ไปทั่วแดน
----------	-----------

อะไรเอ๋ยสี่ตีนเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง

เราต้องเรียนภาษาไทยให้สมกับเป็นคนไทย

รายชื่อหนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้ในโรงเรียน ตามคำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๓๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม
๒๕๓๑ และจัดพิมพ์จำหน่ายโดยองค์การค้ำของคุรุสภา

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
๓. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายวิเวก บางพุทธพงศ์ ผู้พิมพ์และจำหน่าย